

**ความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจีก
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์**

**COMPREHENSION AND PARTICIPATION OF PEOPLE IN
DEVELOPMENT PLANNING OF SAWAIJEEK
SUB-DISTRICT, MUANG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE**

**วิทยานิพนธ์
ของ
สมหมาย เรืองรัมย์**

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์**

ธันวาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ
นางสาวสมหมาย เรืองรัมย์ เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

..... ประธานกรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาลัย จันทร์พาณิชย์)

..... กรรมการควบคุม
(รองศาสตราจารย์ ดร. จุรีพร จันทร์พาณิชย์)

..... กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันทา วิจารณ์เทวัญ)

..... กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพัตรา รักการศิลป์)

..... กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพิมล พงศ์สุวรรณ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทียบ ละอองทอง)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2552 พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	ความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์		
ผู้วิจัย	สมหมาย เรืองรัมย์		
กรรมการผู้ควบคุม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาลัย	จันทร์พาณิชย์	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์ ดร. จุรีพร	จันทร์พาณิชย์	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันทา	วีรกุลเทวัญ	กรรมการ
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก ศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชน และภาวะผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนา ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ และภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ศึกษาภาวะผู้นำที่มีต่อการจัดทำแผนพัฒนา เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา และศึกษาปัญหาข้อเสนอนะของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก จำนวน 11,586 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่ายโดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรยามานะ จำนวน 387 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9397 สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยทดสอบค่าสถิติ Independent samples t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ใช้สถิติ Pearson r ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ข้อที่ประชาชนตอบถูกมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 9 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลที่สมควรคำนึงถึงสิ่งใดต่อไปนี้ และข้อที่ประชาชนตอบผิดมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 6 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญต่อชุมชนอย่างไร

2. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมพบว่า ความรู้ความเข้าใจไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ภาวะผู้นำของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

6. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

7. ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเรียงลำดับ

จากด้านที่มีความถี่สูง 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา อันดับที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และอันดับที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

TITLE	Comprehension and Participation of People in Development Planning of Sawaijeek Sub-District, Muang District, Buriram Province		
AUTHOR	Sommai Ruangram		
ADVISORS	Assistant Professor Dr.Alai	Chantarapanich	Thesis Advisor
	Associate Professor Dr.Chureepom	Chantarapanich	Co-advisor
	Assistant Professor Dr.Sunanta	Viragoontavan	Co-advisor
DEGREE	Master of Administration	MAJOR	Public Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2008

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to study the comprehension and participation of people in development planning of Sawaijeek Sub-district Administration Organization ; 2) to investigate the comprehension of people and leadership of members of Sub-district Administration Organization, village leaders and staff of Sub-district Administration Organization in development planning ; 3) to study the relationship between comprehension and participation of people in development planning ; 4) to investigate the leadership towards the development planning ; 5) to compare the participation of people in development planning ; and 6) to find out problems and suggestions of people in development planning.

The population were 11,586 people living in Sawaijeek Sub-district Administration Organization. The subjects were 387 people selected through the Table of Taro Yamane. The research instrument was a questionnaire with 3 parts : checklist, rating scale and open ended form, with its reliability at .9397. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, independent samples t-test, one-way ANOVA and Pearson r. The statistically significant difference was set at .05 level.

The findings were as follows:

1. The comprehension of people in development planning of Sawaijeek Sub-district Administration Organization, Muang District, Buriram Province was found that the item rated most by people is No.9 "What do you think about when developing the strategic plan and the three-year plan of Sub-district Administration Organization?" ; whereas, the item rated least is No.6 "What is the importance of developing the strategic plan?" .

2. The relationship between the comprehension and participation of people in development planning of Sawaijeek Sub-district Administration Organization, Muang District, Buriram Province as a whole showed no relationship. When considering in each aspect, it showed the relationship in the aspects of "Participation in development planning" and "Benefit in participation" with the statistically significant difference at .01 level.

3. The leadership of people in development planning of Sawaijeek Sub-district Administration Organization, Muang District, Buriram Province as a whole was at moderate level.

4. The relationship between the leadership and participation of people in development planning of Sawaijeek Sub-district Administration Organization, Muang District, Buriram Province in all aspects showed significant difference at .01 level.

5. The participation of people in development planning of Sawaijeek Sub-district Administration Organization, Muang, Buriram as a whole was at moderate level.

6. There were no differences in development planning of Sawaijeek Sub-district Administration Organization, Muang District, Buriram Province in terms of gender, age, occupation, income, educational level, time duration of stay in the village, and the membership in community.

7. Problems and suggestions of people in development planning of Sawaijeek Sub-district Administration Organization, Muang District, Buriram Province rated as the three highest aspects were "Participation in problem survey" , followed by "Planning participation" and "Benefit in participation" , respectively.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์และให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาลัย จันทรพาณิชย์ ประธานกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. จูรีพร จันทรพาณิชย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันทา วิจารณ์เทวัญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพัตรา รักการศิลป์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรพิมล พงศ์สุวรรณ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้มีความ สมบูรณ์ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณอาจารย์และ เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยที่ได้เอื้ออำนวยประสานงานในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ นายจ่านิง ตั้งวงศ์เจริญกิจ ปลัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ว่าที่ร้อยตรี จักรพันธ์ วันตะธรรม สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ นายกระพัน ศรีงาน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่ได้กรุณาตรวจและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก กำนันตำบลสวายจิก สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก ผู้ใหญ่บ้านในตำบลสวายจิกทุกท่าน ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

คุณประโยชน์และคุณค่าอันมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณแก่ บิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนในการสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้วิจัย

สมหมาย เรืองรัมย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน.....	8
การวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล.....	15
การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา.....	15
การวางแผนพัฒนาสามปี.....	19
โครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	22
แนวคิดทฤษฎีในการปกครองท้องถิ่น.....	26
ความหมายของการปกครองท้องถิ่น.....	27
ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น.....	27
ทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น.....	29
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	31
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	31
ลักษณะของการมีส่วนร่วม.....	32
รูปแบบของการมีส่วนร่วม.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ).....	7
บทบาทผู้นำและพฤติกรรมของผู้นำ.....	36
บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
งานวิจัยในประเทศ.....	41
งานวิจัยต่างประเทศ.....	45
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สัญลักษณ์ที่ใช้แทนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53

สารบัญ (ต่อ)

5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	88
สมมติฐานของการวิจัย.....	89
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	89
สรุปผลการวิจัย.....	89
อภิปรายผล.....	92
ข้อเสนอแนะ.....	97
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	97
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	98
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก.....	104
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม.....	105
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	107
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	115
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม.....	118
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	134

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 โครงสร้างและอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก.....	39
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชากร.....	47
3 จำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง.....	54
4 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเรื่องการจัดทำ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์.....	56
5 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์.....	59
6 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จัดลำดับความ คิดเห็นแยกเป็นรายชื่อ.....	61
7 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์.....	63
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน.....	65
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาเป็นรายชื่อ.....	66
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนเป็นรายชื่อ.....	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนเป็นรายชื่อ.....	68
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา เป็นรายชื่อ.....	69
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เป็นรายชื่อ.....	70
14 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศของประชาชน โดยภาพรวม และรายด้าน.....	71
15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุของประชาชน โดยภาพรวม และรายด้าน.....	72
16 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอาชีพของประชาชน โดยภาพรวม และรายด้าน.....	74
17 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามรายได้ของประชาชน โดยภาพรวม และรายด้าน.....	76
18 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษาของประชาชน โดยภาพรวม และรายด้าน.....	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
19 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านของประชาชนโดยภาพรวม และรายด้าน...	80
20 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนโดยภาพรวม และรายด้าน...	81
21 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์โดยภาพรวม และเป็นรายด้าน.....	82
22 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนมีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วน ร่วมในการค้นหาปัญหา เป็นรายข้อ.....	83
23 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนมีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วน ร่วมในการวางแผน เป็นรายข้อ.....	84
24 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนมีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วน ร่วมในการดำเนินการตามแผน เป็นรายข้อ.....	85
25 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนมีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วน ร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลแผนพัฒนา เป็นรายข้อ.....	86
26 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนมีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วน ร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นรายข้อ.....	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 27 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก
อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์..... 116

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา.....	18
2 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี.....	21
3 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	23

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล และราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 โดยท้องถิ่นใดที่มีลักษณะปกครองตนเองได้ข้อมมีสิทธิได้รับการจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผลมาจากแนวคิดของหลักการกระจายอำนาจ เป็นวิธีการที่รัฐบาล ได้มอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการปกครองและในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ท้องถิ่นไป ดำเนินงานด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง ทำให้เกิดการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองและดำเนินกิจการในเรื่องที่เกี่ยวกับท้องถิ่น โดยเฉพาะ การให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองและบริหารท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็นการสนับสนุนการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งการกำหนดอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 นั้น ได้บัญญัติถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจการ ปกครองให้แก่ท้องถิ่นไว้ในมาตรา 283 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการ กำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การจัดบริการสาธารณะที่มีความหลากหลาย การ บริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึง ความสอดคล้องด้านการพัฒนาของจังหวัด และประเทศเป็นส่วนรวมด้วย กำหนดอำนาจหน้าที่ ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองให้ เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ ให้มี การส่งเสริมและช่วยเหลือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดย อิสระ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนา ระบบการคลังท้องถิ่นให้สามารถจัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่ และ ดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันจัดตั้งองค์การบริหารสาธารณะเพื่อให้เกิดความ คู่มีค่า และเป็นประโยชน์ในการบริการประชาชนอย่างทั่วถึง ให้มีกฎหมายกำหนดแผนและ ขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่การให้บริการสาธารณะ การจัดสรรภาษีอากร ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง รวมทั้งกำหนดระบบการตรวจสอบและประเมินผล ซึ่งต้องคำนึงถึงความแตกต่างกันตามขีด ความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะไว้ในมาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง การบำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น เป็นต้น

จากอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 จะเห็นได้ว่า การวางแผนพัฒนา เป็นภารกิจอันดับแรก และถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล บรรลุจุดมุ่งหมายการพัฒนาและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน เพราะแผนพัฒนาเป็นตัวกำหนดโครงการ กิจกรรมการพัฒนา ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลต้องนำ โครงการและกิจกรรม ดังกล่าวมากำหนดไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ นั้น หากการวางแผนพัฒนาไม่ชัดเจน หรือไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนแล้ว จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถจัดทำบริการสาธารณะได้ตรงกับความต้องการของ ประชาชน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในการบริการจัดการ เช่น การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา เป็นต้น

ดังนั้น การจัดทำแผนพัฒนาจึงเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการในการจัดการ และเป็น กลไกสำคัญที่จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสามารถในการบริหารงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เพราะการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะเข้มแข็ง เจริญก้าวหน้าขึ้น ขึ้นอยู่กับการ วางแผนและการจัดทำแผนที่สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ในฐานะที่ผู้วิจัย เป็นพนักงานส่วนตำบลในตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนซึ่งมีบทบาทหน้าที่ใน คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีการ วางแผนพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มากขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชน และภาวะผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ และภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

4. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

5. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

สมมุติฐานการวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจ ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม แตกต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบความรู้ความเข้าใจของประชาชน และภาวะผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

2. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ และภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

3. ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

4. ทำให้ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

5. นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ประชากร

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะพื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก จำนวน 19 หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น 11,586 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ใช้การสุ่มจากประชากรในเขตตำบลสวายจิก จำนวน 11,568 คน โดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1973, 727) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 387 คน

3. ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาภาวะผู้นำ

ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการร่วมค้นหาปัญหา ร่วมวางแผนพัฒนา ร่วมดำเนินการตามแผนพัฒนา ร่วมตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา และร่วมรับผลประโยชน์

นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ในด้านการร่วมค้นหาปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการตามแผน ร่วมตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผน และร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินการตามแผน

การจัดทำแผนพัฒนา หมายถึง การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก

แผนพัฒนา หมายถึง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก ซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิกที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน งานและโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

อายุ หมายถึง อายุตัวของประชาชน ตั้งแต่อายุ 18 ปี ขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิกการศึกษาที่ประชาชนจบการศึกษาสูงสุด

รายได้ หมายถึง ผลประโยชน์ต่างๆ ที่ได้รับ โดยคิดมูลค่าเป็นตัวเป็นตัวเงินเป็นรายเดือน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน หมายถึง ความยาวนานคิดเป็นจำนวนปี ที่ประชาชนได้เข้ามาอยู่อาศัยในตำบลซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก โดยแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปี ขึ้นไป

การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม หมายถึง การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ที่มีขึ้นในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มเยาวชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งเป็นทั้งกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจของผู้อื่นให้เข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน เช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวชจก

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนา หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนา เช่น ความหมายของแผนพัฒนา กระบวนการจัดทำแผนพัฒนา เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมประชุมร่วมแสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูลเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนา เช่น การร่วมประชุมประชาคมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้การวางแผน เช่น การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาให้ประชาชนทราบ เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนพัฒนา หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา เช่น การเข้าร่วมโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา เมื่อการดำเนินการตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเสร็จสิ้นลง เช่น การสังเกตการณ์การทำงานของสมาชิก อบต. ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา เช่น การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในโครงการที่ อบต. ดำเนินการ

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา เช่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิด ทฤษฎี และค้นคว้างานวิจัยต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน
2. การวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล
  - 2.1 การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
  - 2.2 การวางแผนพัฒนาสามปี
3. โครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. ทฤษฎีในการปกครองท้องถิ่น
  - 4.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น
  - 4.2 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น
  - 4.3 ทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น
5. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
  - 5.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
  - 5.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม
  - 5.3 รูปแบบของการมีส่วนร่วม
6. บทบาทผู้นำและพฤติกรรมของผู้นำ
7. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก
8. กรอบแนวคิดการวิจัย
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนประกอบด้วย ความหมายของการวางแผน ความสำคัญของการวางแผน ประเภทของการวางแผน และข้อจำกัดของการวางแผน ซึ่งจะได้เสนอในรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการวางแผน

สำหรับความหมายของการวางแผน มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย ดังนี้ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ (2542, 81) กล่าวว่า การวางแผนเกี่ยวข้องกับการกำหนดภารกิจ และวัตถุประสงค์ ตลอดจนกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งต้องอาศัยการตัดสินใจ การเลือกระหว่างทางเลือก การปฏิบัติในอนาคต ซึ่งแผนจะบอกเหตุผลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เลือกไว้ การวางแผนจะเป็นการสร้างสะพานเพื่อให้เดินไปถึงสิ่งที่ต้องการ จากผลของการวางแผนจะได้แผนออกมา โดยมีแผนเป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

อนันต์ เกตุวงศ์ (2543, 3-4) กล่าวว่า การวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกทางเลือกเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์หรือวิธีการกระทำ โดยทั่วไปจะเป็นการตอบคำถามต่อไปนี้ คือ จะทำอะไร ทำไมจึงต้องทำ ใครบ้างจะเป็นผู้กระทำ จะกระทำเมื่อใด จะกระทำกันที่ไหนบ้าง และจะกระทำกันอย่างไร

สุพาดา สิริกุดตา (2543, 10) กล่าวว่า การวางแผน เป็นหน้าที่อย่างหนึ่งทางการบริหาร ซึ่งการวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการพยากรณ์ในอนาคต เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์การบริหาร

สุริยะ ประสาทบัณฑิต และคนอื่นๆ (2546, 2) กล่าวว่า การวางแผน คือ ความพยายามที่เป็นระบบ เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด สำหรับอนาคตเพื่อให้องค์การบรรลุผลที่ปรารถนา

จากความหมายข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า การวางแผน หมายถึง การตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติ โดยผ่านการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจเพื่อให้้องค์การบรรลุผลที่ปรารถนา

ความสำคัญของการวางแผน

เกี่ยวกับความสำคัญของการวางแผน สุริยะ ประสาทบัณฑิต และคนอื่นๆ (2546, 3) ได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของการวางแผนดังนี้

1. เป็นการลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นการจัด โอกาสทางด้านการจัดการให้ผู้วางแผนมีสายตากว้างไกล มองเหตุการณ์ต่างๆ ในอนาคตที่เกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี

ปัญหา ความต้องการของประชาชนในสังคมนั้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ดังนั้นองค์กรจึงจำเป็นต้องเตรียมตัวและเผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความผันผวนของสิ่งแวดล้อมอันได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นต้น

2. ทำให้เกิดการยอมรับแนวคิดใหม่ๆ เข้ามาในองค์กร ทั้งนี้เนื่องจากปรัชญาของการวางแผนยึดถือและยอมรับการเปลี่ยนแปลง ไม่มีสิ่งใดอยู่อย่างนิรันดรจึงทำให้มีการยอมรับแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) เข้ามาใช้ในองค์กรในยุคปัจจุบัน

3. ทำให้การดำเนินการขององค์กรบรรลุถึงเป้าหมายที่ปรารถนา ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นงานที่ต้องกระทำเป็นจุดเริ่มแรกของทุกฝ่ายในองค์กร ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันการดำเนินการ ความมั่นคง และความเจริญเติบโต

4. เป็นการลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน เพราะการวางแผนทำให้มองเห็นภาพรวมขององค์กรที่ชัดเจนและยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการจัดระเบียบขององค์กรให้มีความเหมาะสมกับลักษณะงานที่ยากขึ้น เป็นการจำแนกงานแต่ละแผนกไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน

5. ทำให้เกิดความแจ่มชัดในการดำเนินงานเนื่องจากการวางแผนเป็นการกระทำโดยอาศัยหลักทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยต่างๆ (A Rational Approach) มาเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมาย และแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจนในอนาคตอย่างเหมาะสมกับสภาพองค์กรที่ดำเนินการอยู่

นอกจากนั้น อนันต์ เกตุวงศ์ (2543, 8-10) ได้กล่าวเกี่ยวกับความสำคัญของการวางแผน ไว้ดังนี้

1. การวางแผนเป็นหน้าที่อันดับแรกของผู้บริหาร เพราะผู้บริหารต้องใช้การวางแผนในการจัดองค์กร การประสานงาน และการควบคุมบังคับบัญชาลูกน้อง

2. การวางแผนและแผนเป็นแนวทางปฏิบัติที่สำคัญ ผู้ปฏิบัติตามแผนสามารถศึกษาเรียนรู้ วิธีการ ขั้นตอน และกระบวนการทำงานได้จากแผนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ จึงทำให้แผนมีความสำคัญ และจำเป็นสำหรับผู้ปฏิบัติงาน และองค์กร

3. การวางแผน และแผนเป็นตัวกำหนดทิศทาง และความรู้สึกในเรื่องของความมุ่งหมายสำหรับองค์กรให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนได้รู้

4. การวางแผน และแผนจะช่วยให้ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานมองไปในอนาคต และเห็นโอกาสที่จะแสวงหาประโยชน์หรือการกระทำต่างๆ ให้สำเร็จตามความมุ่งหมายได้

5. การตัดสินใจที่มีเหตุผล เนื่องจากการวางแผนมีการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ไว้ล่วงหน้า ใช้หลักทฤษฎี แนวความคิด และหลักการ ประกอบกับตัวเลข สถิติ และข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาตัดสินใจ

6. การวางแผนเป็นเรื่องการเตรียมการไว้ก่อนล่วงหน้า โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามความต้องการ

7. การวางแผนมีส่วนช่วยให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ได้มาก การวางแผนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่มนุษย์อาศัยเพื่อช่วยในการเตรียมการ เปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ในอนาคต และทำให้การเปลี่ยนแปลงมีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น

8. การวางแผนเป็นตัวนำในการพัฒนา โดยการวางแผนมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย มีการตัดสินใจที่มีเหตุผล มีการกระทำตามแผน และให้บังเกิดผลตามต้องการได้

ประเภทของการวางแผน

สุริยะ ประสาทบัณฑิต และคนอื่นๆ (2546, 8-9) จำแนกการวางแผนออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. จำแนกตามระดับการจัดการ

1.1 การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารระดับสูง (Top Management) เป็นการวางแผนในลักษณะการพิจารณาภาพรวมทั้งหมด (Overall Planning) ด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างกว้าง และขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงาน สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำลังทรัพยากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่คาดการณ์ว่าจะมีในอนาคต

1.2 การวางแผนบริหาร (Administrative Planning) เป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารระดับกลาง (Middle-Level Management) เป็นการวางแผนเพื่อกำหนดกรอบ และทิศทางไว้สำหรับแผนปฏิบัติการ (Operative Plans)

1.3 การวางแผนปฏิบัติการ (Operational Planning) เป็นแผนที่ผู้บริหารระดับต้น (Lower Level Managers) นำแผนบริหารไปดำเนินการในภาคปฏิบัติ

2. จำแนกตามลักษณะการปฏิบัติ

2.1 การวางแผนการดำเนินงาน (Standing Planning) เป็นการวางแผนที่มีลักษณะเป็นแผนถาวรบังคับถึงความความคิด หลักการ หรือแนวทางปฏิบัติในการทำกิจกรรมที่เกิดขึ้นบ่อย ในองค์กรหรือใช้เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นประจำ แผนชนิดนี้จะรวมไปถึงนโยบาย วิธีปฏิบัติงาน กฎ วิธีการ และมาตรฐาน การวางแผนใช้ประจำมีประโยชน์ต่อผู้บริหารเป็นอย่างยิ่งที่สามารถตรวจสอบการทำงานของพนักงาน และสามารถประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ ทำให้การทำงานเป็นเอกภาพ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตามการวางแผนชนิดนี้อาจมีจุดอ่อนบ้าง คือ เมื่อสภาพการณ์บางอย่างเปลี่ยนแปลงไปแผนประเภทนี้ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพในลักษณะแผนใช้เฉพาะครั้ง

2.2 การวางแผนเฉพาะครั้ง (Ad Hoc Single Planning) เป็นการวางแผนเพื่อปรับ และเสริมการวางแผนดำเนินงานประจำ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานประจำไม่อาจตอบสนองความ เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ได้ แผนใช้เฉพาะครั้งจึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เฉพาะสถานการณ์ แผนประเภทนี้ใช้ครั้งเดียวแล้วจะไม่นำมาใช้อีก บางครั้งเรียกแผนชนิดนี้ว่า แผนใช้ครั้งเดียว แผนประเภทนี้ได้แก่ แผนงาน โครงการ งบประมาณ และตารางการทำงาน แผนใช้เฉพาะครั้งมีประโยชน์ต่อองค์กรทำให้ลดความเสี่ยง และเป็นการใช้ความเหมาะสมกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น

2.3 จำแนกตามระยะเวลา

2.3.1 การวางแผนระยะยาว (Long – Range Planning) เป็นการวางแผนที่ กำหนดระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป แต่จากการศึกษาของ The American Management Association พบว่า แผนระยะยาวนี้ควรมีระยะ 5 ปี เหมาะสมที่สุดที่จะสามารถคาดการณ์อนาคต ได้อย่างมีเหตุผล

2.3.2 การวางแผนระยะปานกลาง (Medium – Range Planning) เป็นการ วางแผนที่มีระยะเวลาการดำเนินการระหว่าง 3 ถึง 5 ปี

2.3.3 การวางแผนระยะสั้น (Short – Range Planning) มีระยะเวลาที่กำหนด ไว้ระยะ 1 ถึง 3 ปี การวางแผนเป็นการกำหนดกิจกรรมระยะสั้นๆ เพื่อให้วัตถุประสงค์ใน แผนระยะยาวประสบความสำเร็จ แผนระยะสั้นจะต้องมีความสัมพันธ์ และสอดคล้อง กับแผนการพัฒนาระยะยาว องค์กรจึงจะดำเนินไปอย่างราบรื่น

2.3.4 จำแนกคุณลักษณะคุณค่าการใช้งาน การวางแผนกายภาพ (Physical Planning) เป็นการวางแผนด้านทำเลที่ตั้ง การเกิดประโยชน์ที่ดิน และการจัดหา เครื่องมือต่างที่เอื้อต่อการพัฒนา ในช่วงระยะเวลาต่างๆ

2.3.5 การจำแนกตามขอบข่ายลักษณะของแผน ได้แก่ วัตถุประสงค์ (Objectives) วิธีปฏิบัติ (Procedures) มาตรฐาน (Standard) แผนงาน (Program) นโยบาย (Policies) วิธีการ (Method) งบประมาณ (Budget)

กระบวนการวางแผน

กระบวนการวางแผน (Planning Process) เป็นขั้นตอนในการวางแผนซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินแผน ในแต่ละส่วนจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งสุพาดา สิริกุดตา (2543, 12-15) ได้ให้รายละเอียดไว้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานการณ์ (Situation Analysis) การคำนึงถึงโอกาสเป็นการพยากรณ์สภาพแวดล้อม เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อการวางแผน ตลอดจนการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า

1.1 สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร (External Environment) เป็นการวิเคราะห์โอกาส และอุปสรรค เช่น สภาพทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เป็นต้น

1.2 สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment) เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง และจุดอ่อน ขององค์กร เช่น กลุ่มบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ระดับการบังคับบัญชา

2. การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย (Setting Objective or Goal) เป็นการกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวัง เพื่อจะได้วางแผนได้ถูกต้อง และมีหลักเกณฑ์

3. การคำนึงถึงข้อสมมุติในการวางแผน (Considering Planning Premises) หรือการพัฒนาข้อสมมุติ (Developing Premises) เป็นการสร้าง การกำหนดขอบเขต และการตกลงที่จะใช้ข้อสมมุติในการวางแผนที่สำคัญๆ เช่น การคาดคะเนนโยบายพื้นฐาน และแผนที่นำมาใช้ โดยการให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทำความเข้าใจในแผน และตกลงที่จะใช้ประโยชน์นั้น

4. การกำหนดทางเลือกต่างๆ (Identifying Alternatives) เป็นการค้นหา และสำรวจทางเลือกที่ดีที่สุดในการบรรลุวัตถุประสงค์ ในการปฏิบัติที่ยังไม่เกิดขึ้น ปัญหาที่พบบ่อยๆ ในการกำหนดทางเลือก การหาทางเลือกไม่พบ เนื่องจากข้อสมมุติสามารถวิเคราะห์ได้โดยเทคนิคด้านคณิตศาสตร์ และคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับจำนวนทางเลือก ผู้วางแผนต้องสำรวจเพื่อค้นหาทางเลือกที่ดีที่สุด โดยการกำหนดทางเลือกจะต้องมีการกำหนดและพัฒนากลยุทธ์

4.1 การกำหนดแผน (Plan Setting) เป็นขั้นกำหนดถึงรายละเอียดของแผนว่าจะปฏิบัติอย่างไร จะจัดทำสิ่งใดบ้าง โดยพิจารณาจากคำถามต่อไปนี้ ทำไมต้องทำ มีความจำเป็นต้องทำอะไรบ้าง จะกระทำสิ่งต่างๆ ที่ใด จะกระทำเมื่อไร ใครจะเป็นผู้กระทำ จะกระทำอย่างไร ซึ่งผู้วางแผนต้องตัดสินใจเลือกจากแนวทางหลายๆ แนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมที่สุด และดีที่สุด

4.2 การพัฒนากลยุทธ์ (Strategy Development) เป็นการปรับวัตถุประสงค์ของแผนให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยการปรับปรุงกลยุทธ์ต่างๆ ที่สำคัญ และจำเป็น เพื่อรองรับแผนในอนาคต

5. การเปรียบเทียบทางเลือกต่างๆ โดยคำนึงถึงเป้าหมายที่ต้องการ (Comparing Alternatives in Light of Goals) หรือการประเมินทางเลือก (Evaluating Alternative Courses) เป็นการประเมินทางเลือกโดยการชั่งน้ำหนัก จุดแข็ง จุดอ่อน แต่ละทางเลือกภายในข้อสมมุติ และเป้าหมายที่กำหนดไว้

6. การเลือกทางเลือก (Choosing an Alternative) เป็นขั้นที่มีการยอมรับแผน โดยการเลือกกิจกรรมที่ต้องการจะกระทำ เป็นจุดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การวิเคราะห์ และการประเมินผลทางเลือก ซึ่งผู้บริหารอาจตัดสินใจใช้ทางเลือกเดียวหรือหลายทางเลือกก็ได้

7. การสร้างแผนสนับสนุน (Formulating Supporting Plans) เป็นการวางแผนเพื่อรองรับ เพื่อสนับสนุนแผนหลัก

8. แผนตัวเลขโดยการจัดทำงบประมาณ (Numberizing Plans by Making Budgets) เป็นการกำหนดตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับแผนด้านงบประมาณ

การปฏิบัติตามแผน (Action or Execution of the Plan) เป็นการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ให้สอดคล้องกันทุกระดับอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ด้วยการมอบหมายให้ทุกฝ่ายปฏิบัติตามแผนที่กำหนด

การประเมินแผน (Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบถึงสิ่งต่างๆ ที่ได้รับจากการปฏิบัติตามแผนว่าได้บรรลุผลสำเร็จอย่างไรบ้าง และมีข้อบกพร่องส่วนใดบ้าง เพื่อนำไปเป็นข้อมูลป้อนกลับในการวางแผนส่วนต่างๆ

ประโยชน์ของการวางแผน

เกี่ยวกับประโยชน์ของการวางแผน อนันต์ เกตุวงศ์ (2543, 10-11) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. การป้องกันมิให้เกิดปัญหาในอนาคต ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งผู้บริหาร และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นๆ
2. การทำให้ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานมีความมั่นใจ เนื่องจากผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติตามแผนสามารถศึกษาหาความรู้ได้จากแผนได้ล่วงหน้าก่อนการกระทำจะเกิดขึ้น จึงทำให้เกิดความมั่นใจว่าจะต้องทำสำเร็จ
3. การทำให้งานมีความเป็นไปได้ เนื่องจากการวางแผนช่วยให้การกระทำเป็นไปได้
4. การวางแผนก่อให้เกิดการประหยัด เนื่องจากมีส่วนช่วยให้มีการเลือกวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมก่อนที่จะนำไปใช้

5. ก่อให้เกิดความสะดวก และง่ายในการบริหาร เนื่องจากการวางแผนมีส่วนทำให้การทำงานเป็นระบบ สะดวก และง่ายในการควบคุมการทำงาน

6. ป้องกันปัญหาทางด้านโครงสร้าง และบริหาร เนื่องจากเมื่อมีการวางแผนย่อมบอกได้ว่าเป็นการเริ่มต้นงานได้ดี การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม การแบ่งงานกันทำตามความรู้เฉพาะด้าน และตามความสามารถของแต่ละบุคคล

7. ขวัญกำลังใจ และความรับผิดชอบสูง เนื่องจากแผนมีมีวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ชัดเจน มีการแบ่งงานอย่างถูกต้อง การประสานงานกันในระดับการวางแผนมีส่วนทำให้ผู้มีหน้าที่ในการปฏิบัติตามแผนมีความเข้าใจในหน้าที่ และความรับผิดชอบของตำแหน่งงานที่ต้องทำ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ทำงานมีขวัญและกำลังใจตลอดจนมีความมั่นใจที่จะทำงานให้สำเร็จได้

ข้อจำกัดของการวางแผน

สำหรับข้อจำกัดของการวางแผน สุริยะ ประสาทบัณฑิตย์ และคนอื่นๆ (2546, 4-5) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. การขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ ซึ่งจะทำให้การวางแผนเกิดความผิดพลาด
2. การวางแผนเป็นกระบวนการมองไปข้างหน้า ซึ่งผู้วางแผนจะต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่ม และเป็นคนมีความกระตือรือร้น
3. การวางแผนเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลา และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย เนื่องจาก การวางแผนเกี่ยวข้องกับกรใช้เวลา และค่าใช้จ่ายในการรวบรวมการวิเคราะห์ สารสนเทศ และการประเมินทางเลือกต่างๆ ดังนั้นถ้าไม่จัดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการวางแผนไม่เพียงพอ ไม่ยอมใช้เวลาให้พอเพียงคิดแต่เพียงว่าเสียเวลานั้นย่อมทำให้ผลของแผน ที่ออกมาไม่ดีด้วย
4. การดำเนินการภายในองค์กรที่เข้มงวดเกินไปในเรื่องต่างๆ จะเป็นอุปสรรคในการนำความคิดริเริ่ม และแนวความคิดใหม่ๆ เข้ามาสู่องค์กร ฉะนั้นผู้วางแผนจำเป็นต้องมีการยืดหยุ่น จึงจะนำผลดีมาสู่องค์กร
5. การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจนำไปสู่การต่อต้านจากกลุ่มคนส่งผลให้กระบวนการวางแผนที่เกิดขึ้นขาดประสิทธิภาพ
6. ประสิทธิภาพในการวางแผนอาจมีข้อจำกัดมาจากภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น การเกิดสงคราม การควบคุมของรัฐบาล หรือภัยธรรมชาติ

อนันต์ เกตุวงศ์ (2543, 11-13) ได้กล่าวว่า การวางแผนมีจุดอ่อนหรือข้อจำกัด ดังนี้

1. ข้อจำกัดเกี่ยวกับการทำนาขนาด
2. ข้อจำกัดเกี่ยวกับตัวเลข และข้อมูล
3. แนวปฏิบัติของแผนปิดกั้นดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติ
4. ข้อจำกัดเกี่ยวกับค่านิยมของผู้บริหาร
5. ข้อจำกัดในการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม
6. ข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลา
7. ข้อจำกัดเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และประสบการณ์ของ

ผู้วางแผน

การวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

การวางแผนเป็นกระบวนการกำหนดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ โดยกำหนดกิจกรรมต่างๆ ไว้ล่วงหน้าให้บรรลุภารกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย และเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในอนาคต ซึ่งการที่ท้องถิ่นจะพัฒนาไปในทิศทางใดนั้น จำเป็นต้องมีการกำหนด วิสัยทัศน์ หรือภาพในอนาคต และแปลงมาสู่การปฏิบัติ ดังนั้นระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 จึงได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท คือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่น ที่แสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น

แต่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นแผนระยะยาวที่กำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม แต่ไม่ได้กำหนดห้วงระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนั้น การกำหนดห้วงระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจึงขึ้นอยู่กับแนวคิดขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า ประกอบกับข้อมูลปัญหาที่ต้องการแก้ไข ซึ่งการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

1. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนั้น เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดแล้ว ต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินการให้เหมาะสม เพื่อให้การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด

2. จัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนา รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยอาจจัดในคราวเดียวกับการจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาทั้งสองประเภทให้ประชาคมท้องถิ่นทราบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ ตามวัตถุประสงค์ และนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาแต่ละประเภทได้อย่างสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ

3. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้พิจารณาจากปัญหาความต้องการของประชาชน นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด กลุ่มจังหวัด คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้อมูลพื้นฐานจากหน่วยงานต่างๆ เช่น ข้อมูล จปฐ. กชช.2 ก. ผังเมือง หรือผังตำบล วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

4 ใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดย

4.1 เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ความต้องการ การวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนา และแนวทางการพัฒนา

4.2 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนให้เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ โดยพิจารณา นำปัญหา ความต้องการของชุมชนมาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

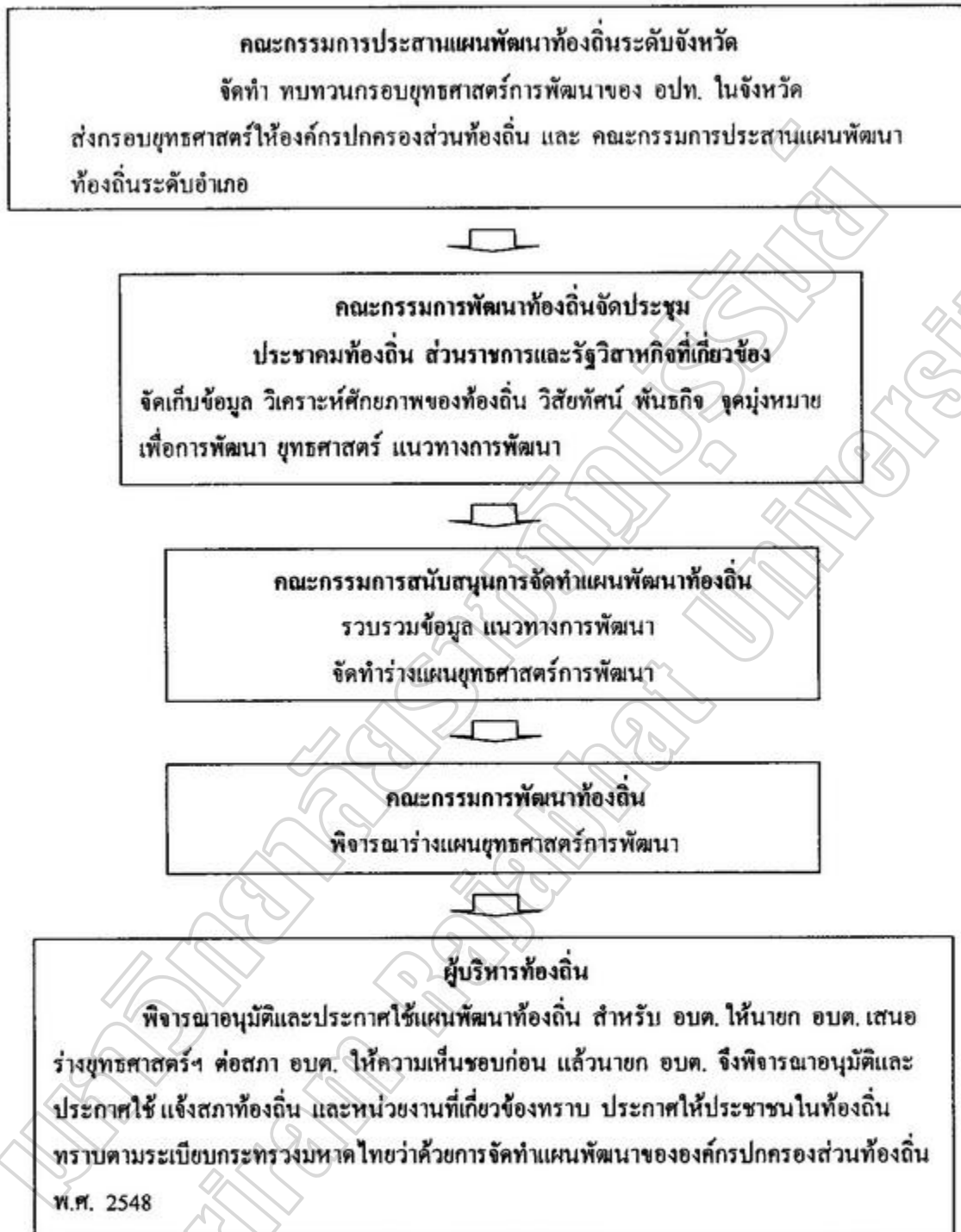
4.3 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

4.4 ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้เสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคือสภา
องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบ แล้วนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงพิจารณา
อนุมัติ ประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

4.5 เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้ว
ให้ผู้บริหารท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ พร้อมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศ
ให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันภายในสัปดาห์วัน นับแต่วันประกาศใช้ และปิดประกาศ
โดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสัปดาห์ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548, ข้อ 16) โดยขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
ที่มา (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนา
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548, ข้อ 16)

การวางแผนพัฒนาสามปี

เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยมีแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดแล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจทบทวนจากแผนพัฒนาสามปีที่มืออยู่เดิม โดยพิจารณาปรับปรุง กำหนดรายละเอียด วัตถุประสงค์ เป้าหมายงบประมาณ หรือการจัดลำดับความสำคัญของโครงการใหม่
2. จัดทำแผนพัฒนาสามปีให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายการพัฒนา
3. เสริมสร้างทุนเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยการนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพ และความได้เปรียบด้านอัตลักษณ์ และคุณค่าของชาติ ทั้ง ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้แข็งแกร่งเหมือนเสาเข็มหลักในการพัฒนาประเทศได้อย่างมั่นคง
4. นำข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน(กชช.2ค.) และข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ มาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
5. การดำเนินงานเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม 5 มิติ คือ มิติเมืองปลอดภัย มิติเมืองสะอาด มิติเมืองคุณภาพชีวิต มิติเมืองธรรมาภิบาล และมิติเมืองวัฒนธรรม
6. ให้คำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากที่ดินประเภทต่างๆ อย่างเหมาะสม ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำผังเมืองหรือผังตำบลใหม่แล้ว ให้ใช้ผังเมืองหรือผังตำบลเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
7. ให้คำนึงถึงหลักการบูรณาการโครงการ ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานอื่นๆ
8. แผนพัฒนาสามปี จะมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดของโครงการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา ดังนั้น ในการจัดทำโครงการให้คำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ โดยคำนึงถึงสถานะทางการคลังของท้องถิ่น และความจำเป็นเร่งด่วนที่ควรดำเนินการ ทั้งนี้ เพื่อให้แผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ที่ใกล้เคียงความจริง และในการจัดทำโครงการให้มีการจัดลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วนของโครงการ กล่าวคือ โครงการที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและมีความจำเป็นเร่งด่วนมากต้องนำไปปฏิบัติก่อน โดยอาจแยกประเภทของโครงการอย่างน้อยเป็น 3 ประเภท

8.1 โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง

8.2 โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนให้หน่วยงานอื่นดำเนินการตามที่มีระเบียบ กฎหมาย กำหนดไว้

8.3 โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น

9. ใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดย

9.1 สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนชุมชนเกิดขึ้นในทุกพื้นที่ โดยการให้คำแนะนำในการจัดทำ ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ สนับสนุนข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนชุมชน สนับสนุนการจัดเวทีประชาคม และพิจารณานำโครงการกิจกรรมที่ต้องดำเนินการร่วมกับชุมชน หรือโครงการกิจกรรมที่เกินขีดความสามารถของชุมชนมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี

9.2 พิจารณานำโครงการ กิจกรรมที่เป็นปัญหาความต้องการของประชาชนจากการจัดเวทีประชาคมท้องถิ่นมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี ทั้งนี้ เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในพื้นที่บูรณาการการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อเป็นจุดเชื่อมต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับปัญหาความต้องการของประชาชน ซึ่งจะนำไปสู่การทำงานร่วมกันของภาคีการพัฒนาต่างๆ ในพื้นที่

9.3 ให้ความสำคัญกับหลักการทำงานของคณะรัฐมนตรี โดยยึดหลัก 4 ป. คือ โปร่งใส เป็นธรรม ประหยัด ประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

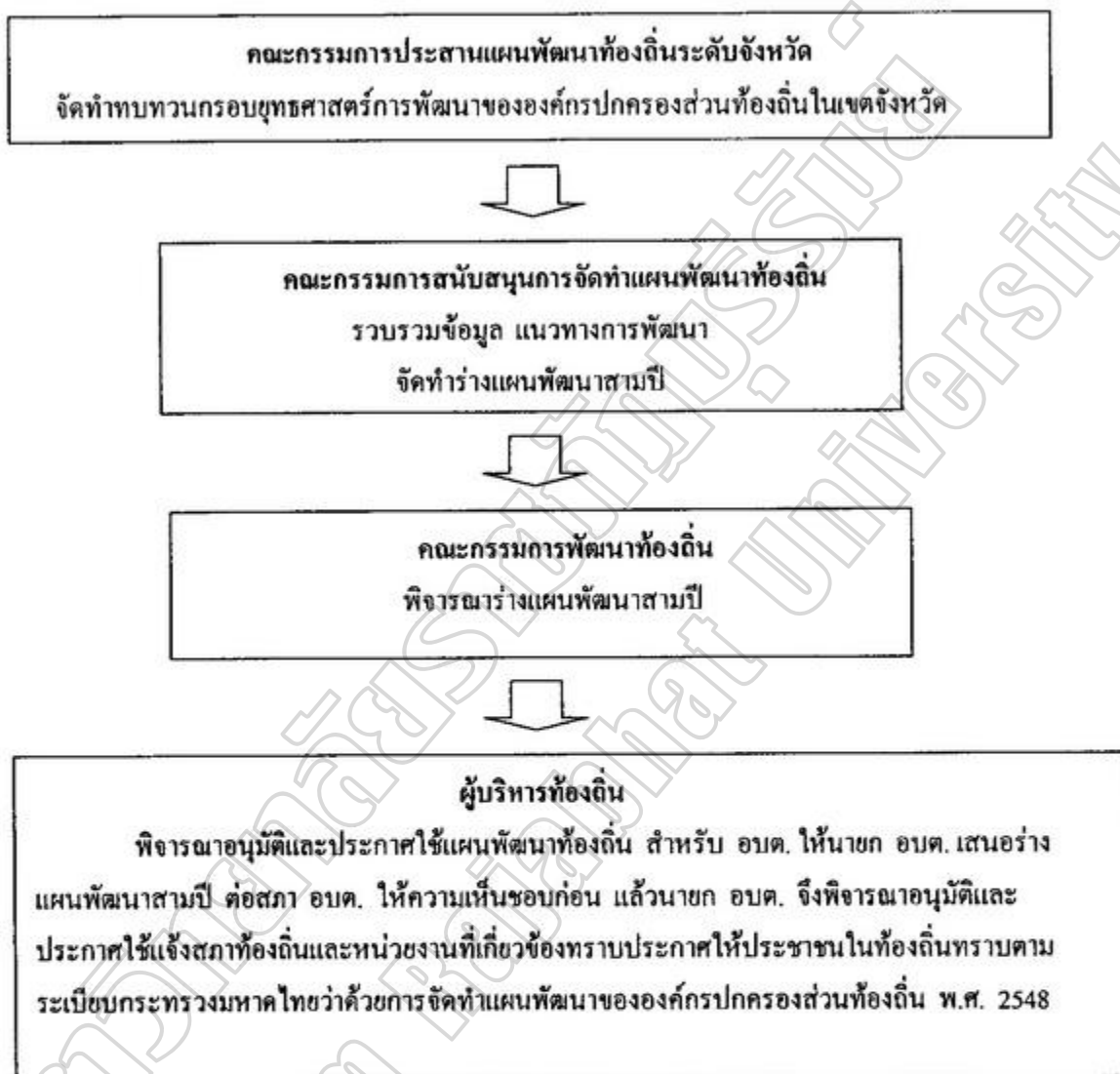
10. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี

11. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปี ประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วนายกองค้การบริหารส่วนตำบลจึงพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปี และประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีต่อไป

12. เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีแล้ว ให้นำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ โดยทั่วกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศใช้และปิดประกาศไม่น้อยกว่าสามสิบวัน (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548, ข้อ 17)

โดยขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีสามารถแสดงเป็นแผนภาพดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ที่มา (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนา
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548, ข้อ 17)

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

สำหรับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 ได้กล่าวว่าการบริหารงานมี 2 ส่วน ประกอบด้วย

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน และถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 2 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

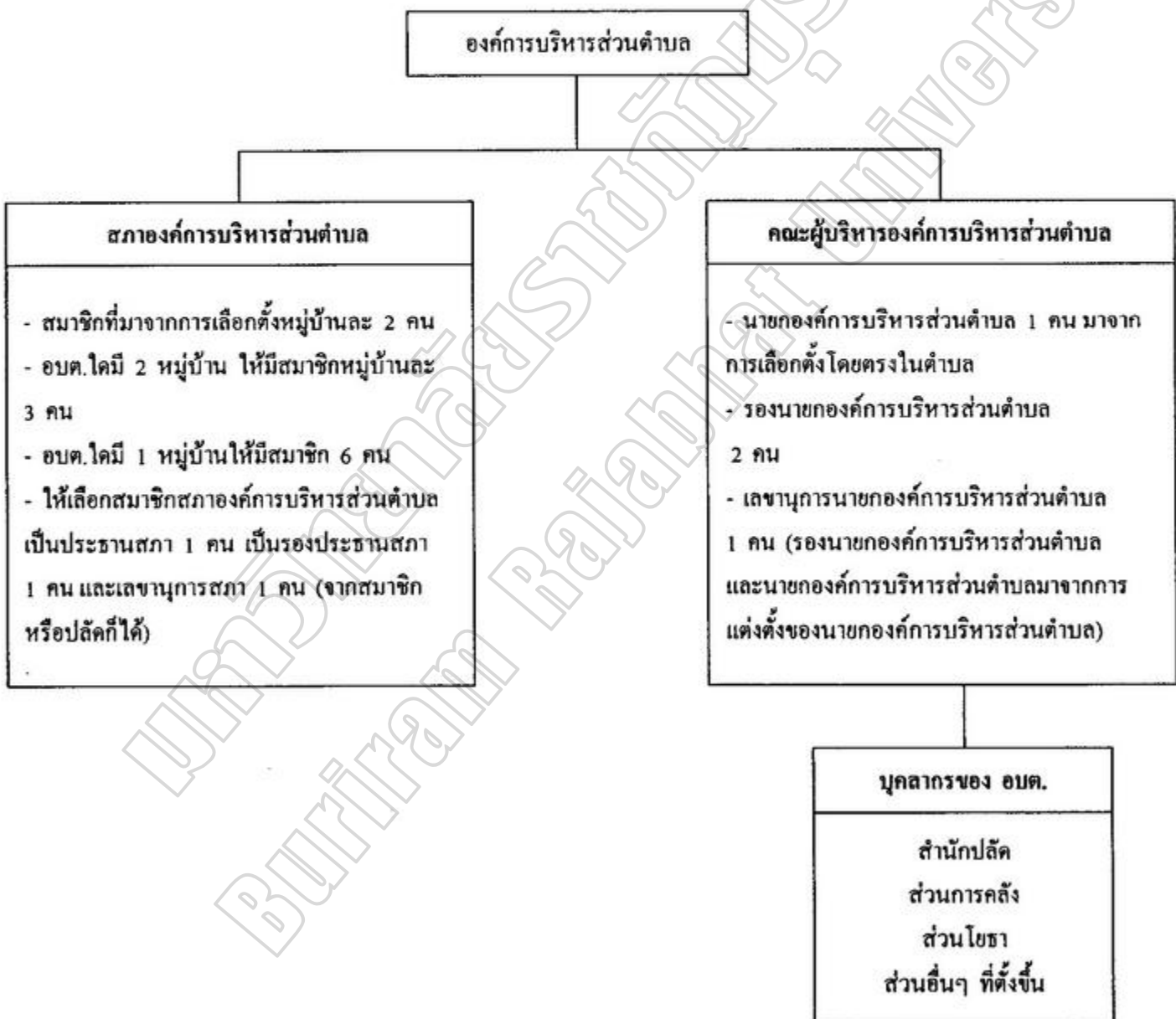
2. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมิใช่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกิน 2 คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) กำหนดนโยบายไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2) สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

- 3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- 4) วางระเบียบเพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- 5) รักษาการให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น เพื่อให้มองเห็นภาพของโครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัย จึงได้นำเสนอแผนภาพประกอบคำอธิบาย ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้าง ดังนี้

1. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานทั่วไป งานธุรการ งานพิมพ์ดีด งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการ งานการประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบังคับตำบล งานนิติกร งานการพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบังคับ งานงบประมาณประจำปี งานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบังคับ และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. ส่วนการคลัง ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานการเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน การหักภาษีรายได้ และการนำส่งภาษี งานเกี่ยวกับการตัดโอน เงินเดือน งานรายงานคงเหลือประจำวัน งานขออนุมัติเบิกตัดปี และขอขยายเวลาเบิกจ่าย งานจัดทำและแสดงฐานะการเงิน งบทรัพย์สิน หนี้สิน งบโครงการเงินสะสม งานการจัดทำบัญชีทุกประเภท งานทะเบียนคุมเงินรายได้ รายจ่าย งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

3. ส่วนโยธา ทำหน้าที่เกี่ยวกับการสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบถนน อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ ฯลฯ งานประมาณค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร งานก่อสร้างและซ่อมบำรุงทาง อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ งานควบคุมการก่อสร้าง งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. ฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 1 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 คน และถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 2 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน อยู่ในวาระคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง สำหรับประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับอายุของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 1 คนเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลหนึ่งคนซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและรองนายกองกิจการบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คน โดยการแต่งตั้งจากนายกองกิจการบริหารส่วนตำบล

3. ฝ่ายผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย พนักงานส่วนตำบล ซึ่งเป็นบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่องค์การบริหารส่วนตำบลร้องขอให้ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราว

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยฝ่ายการเมือง ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน และฝ่ายประจำ คือพนักงานส่วนตำบลซึ่งมาจากการคัดเลือกตามระบบยุติธรรม

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)

2. อำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบังคับ มีหน้าที่ต้องทำ (มาตรา 67) มีดังนี้

2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้ง

กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

2.3 ป้องกันโรค และระงับโรคติดต่อ

2.4 ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย

2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

2.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี

ของท้องถิ่น

2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

3. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 68) ได้ดังต่อไปนี้

- 3.1 ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 3.3 ให้มี และบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 3.4 ให้มี และบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ

และสวนสาธารณะ

- 3.5 ให้มี และส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์
- 3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 3.7 บำรุง และส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 3.8 การควบคุมดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
- 3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 3.12 การท่องเที่ยว
- 3.13 การผังเมือง

แนวคิดทฤษฎีในการปกครองท้องถิ่น

นับตั้งแต่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาสู่ระบอบประชาธิปไตยเมื่อปี 2475 ก็ได้มีการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย การบริหารราชการส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด อำเภอ และการบริหารส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งต่างทำหน้าที่บริหารราชการอย่างสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน โดยการบริหารราชการทั้ง 3 ส่วน ได้สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรมซึ่งจะนำความเจริญไปสู่ประเทศชาติและประชาชน (ชวงส์ ฉายะบุตร, 2539, 1)

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

เกี่ยวกับความหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายที่หลากหลาย ดังนี้

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539, 12-13) ได้สรุปความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่าการปกครองของชุมชนๆ หนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่ มีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Right) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2544, 33) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ประชาชนมีสิทธิในการปกครองตนเองในเรื่องของท้องถิ่น โดยรัฐมีหน้าที่ให้ความเป็นอิสระแก่ประชาชนในการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น หรือเรียกว่า การกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้ท้องถิ่น แต่การให้ความเป็นอิสระนี้ มีข้อจำกัด

อนุก เหล่าธรรมทัศน์ (2545, 27) กล่าวว่า การเป็นประชาธิปไตยที่ท้องถิ่นนั้น ต้องเน้นการที่ประชาชนปกครองตนเองโดยตรงให้มากขึ้น คือ ประเทศที่เป็นประชาธิปไตย เน้นการเลือกผู้แทน แต่ประชาธิปไตยของท้องถิ่น เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง

จากความหมายของการปกครองท้องถิ่นที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้นั้น สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิในการปกครองตนเอง ภายใต้ขอบเขตกฎหมายของรัฐ

ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองของรัฐในการที่จะรักษาความมั่นคง และความผาสุกของประชาชน ซึ่งสามารถสรุปความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ได้ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Domo) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลยพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารงานท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้นำท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติ

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักปกครองตนเอง (Self Government) โดยเป็นการปกครองตนเองที่มีใช้เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเมืองบน แต่เป็นการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่างๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งนับวันจะขยายเพิ่มขึ้น เนื่องจากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญของบ้านเมือง โดยรัฐบาลอาจจะดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ไม่ทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหา หรือจัดบริการ โครงการในท้องถิ่นโดยรูปแบบที่เหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหา และเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด ซึ่งกิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพเนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าสภาพทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการ หรือแก้ปัญหาได้ถูกจุด และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงปัญหา และความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดีการบริหารงานจึงจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องขออนุมัติไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลงภายในท้องถิ่นนั่นเองไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลา และค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศ ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝนทักษะทางการเมืองการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

6. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การดำเนินการพัฒนาชนบทที่ผ่านมามีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทอย่าง

เต็มทีสัมฤทธิ์ผลนั้น จะต้องมาจากการริเริ่มช่วยตนเองของท้องถิ่น จึงจะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง มิเช่นนั้นแล้วการพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะ หยิบยื่นชดได้ เกิดความคาดหวังทุกปีจะมีลาถลอย แทนที่จะเป็นผลดีต่อท้องถิ่นก็กลับสร้างลักษณะการพัฒนาแบบพึ่งพา ไม่ยอมช่วยตนเอง ดังนั้น การกระจายอำนาจจึงจะทำให้เกิดลักษณะการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของการพัฒนาชนบทอย่างยิ่ง

ทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น

ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นอาจแบ่งออกได้เป็น 4 ประเด็นใหญ่ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองท้องถิ่นกับระบอบประชาธิปไตย บทบาทขององค์กรปกครองท้องถิ่นในระดับชุมชน และระดับประเทศ การปกครองท้องถิ่นในมิติเศรษฐศาสตร์ซึ่ง ธเนศวร์ เจริญเมือง (2539, 19-26) ได้อธิบายไว้ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองท้องถิ่นกับระบอบประชาธิปไตย

เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองท้องถิ่นกับระบอบประชาธิปไตย

มีแนวความคิดที่แตกต่างกัน 3 สำนัก ดังนี้

1. แนวความคิดของฝ่ายคัดค้านการปกครองตนเองของท้องถิ่น โดยเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นหลักการที่ขัดขวางระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้ง และไม่อนุญาตให้มีการปกครองท้องถิ่นเกิดขึ้นได้ ซึ่งทำให้ระบบการบริหารประเทศบนพื้นฐานของแนวความคิดดังกล่าวเป็นระบบการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ทำให้ไม่มีการปกครองตนเองในท้องถิ่นต่างๆ

2. แนวคิดที่ว่าหลักการปกครองประชาธิปไตย ได้แก่ การปกครองโดยเสียงข้างมาก (Majority Rule) และความเสมอภาค (Equality) ไม่อาจตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของการปกครองท้องถิ่นได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นมีลักษณะคับแคบ เห็นแก่ท้องถิ่นตนเป็นหลัก (Parochial) หลากหลาย (Diverse) มีแนวโน้มเป็นแบบคณาธิปไตย (Potentially Oligarohic) และมีลักษณะฉ้อฉลอำนาจ (Corrupt) แต่ก่อนอนุญาตให้มีการปกครองท้องถิ่นได้ โดยต้องมีการควบคุมจากรัฐบาลกลาง เพราะหัวใจของการบริหารประเทศอยู่ที่ส่วนกลาง จึงกำหนดให้การปกครองท้องถิ่นทุกระดับมีฐานโครงสร้างการบริหาร และโครงสร้างอำนาจหน้าที่เหมือนกัน

3. แนวคิดที่ว่าระบอบประชาธิปไตยกับการปกครองท้องถิ่นมีความเกี่ยวพันกันอย่างมาก ประชาชนต้องมีเสรีภาพ ประชาชนซึ่งเสียภาษีต้องมีสิทธิ มีเสียง ในการบริหารบ้านเมือง ต้องรู้ว่าผู้บริหารจะทำอะไร ผู้บริหารต้องปรึกษาหารือกับประชาชนในกิจการสาธารณะต่างๆ ไม่ว่าประชาชนจะอยู่ในเมือง หรือหมู่บ้านล้วนต้องมีเสรีภาพในการบริหารท้องถิ่นเพื่อประชาชนของท้องถิ่นเอง

นอกจากนี้การปกครองท้องถิ่นยังสร้างค่านิยมแบบประชาธิปไตยที่สำคัญ 2 ประการ คือ ความชอบธรรมของเหตุผลแต่ละคน และความจำเป็นที่จะต้องคัดเลือกเหตุผลว่าเหตุผลใด มีความเหมาะสมมากที่สุด

บทบาทของการปกครองท้องถิ่นในระดับชุมชนและระดับประเทศ

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าแนวคิดต่อการปกครองแบ่งออกได้เป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายที่เห็นว่า การปกครองท้องถิ่นไม่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย หากปล่อยให้องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นประชาธิปไตยจะเป็นอุปสรรคต่อการปกครองในระดับชาติ และฝ่ายที่เห็นว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นแบบประชาธิปไตยโดยพื้นฐาน ผู้นำท้องถิ่นควรมาจากการเลือกตั้ง และมีบทบาทสนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตย ระดับชาติ ซึ่งฝ่ายนี้ได้เสนอความคิดอย่างต่อเนื่อง และได้เสนอบทบาทเชิงบวกของการปกครองท้องถิ่นต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยทั้งระดับชุมชนและระดับประเทศออกเป็น 7 ประการ ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นแบบประชาธิปไตย (Political Education) ก่อให้เกิดการศึกษาทางการเมืองซึ่งการศึกษาทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสังคม
2. ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (Greater Political Participation by the People) การปกครองท้องถิ่นที่มีผู้นำซึ่งมาจากการเลือกตั้งมีประโยชน์เริ่มตั้งแต่กระตุ้นความสนใจของประชาชน และการที่ผู้นำเหล่านั้นมาจากการเลือกตั้งเสนอนโยบายให้ประชาชนได้ทราบ ได้คิด ได้ถกเถียง และตัดสินใจเลือก ก็ย่อมส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองมากขึ้น
3. ก่อให้เกิดการสร้าง และฝึกอบรมผู้นำทางการเมือง (Training in Political) โดยสมาชิกสภาในระดับชาติที่เขทำงานในระดับท้องถิ่นจะเข้าใจกลไกของสถาบันต่างๆ
4. ก่อให้เกิดเสถียรภาพทางการเมือง (Political Stability) ซึ่งการปกครองท้องถิ่นแบบประชาธิปไตยมีบทบาทสำคัญ เพราะช่วยให้สังคมพัฒนาได้ดีขึ้นจะเห็นได้จากการเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชน ทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำที่เขาเลือก และความเชื่อมั่นในผู้ปกครองจะเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ระบอบประชาธิปไตยมีความมั่นคง ระบอบการเมืองมีเสถียรภาพ
5. ก่อให้เกิดความเสมอภาคทางการเมือง (Political By Stability) โดยการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะมากขึ้น ความเสมอภาคทางการเมืองก็จะเป็นไปได้มากขึ้น การปกครองท้องถิ่นแบบประชาธิปไตยจะช่วยให้โอกาสแก่ประชาชนในการเลือกตั้ง การจัดตั้งกลุ่มการเมือง และการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่เพิ่มขึ้นไปอีก

6. ก่อให้เกิดความรับผิดชอบของผู้นำต่อประชาชน (Accountability) ซึ่งผู้นำที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนในแง่ที่ว่าตัวเราเข้าไปทำงานอะไร ผลของงานเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือส่วนตัว ต้องอธิบายได้ว่าทำไมต้องเป็นเช่นนั้น

7. ก่อให้เกิดการตอบสนองจากผู้นำที่ดีกว่า และนำไปสู่ประสิทธิภาพในการ บริหารงานเพื่อท้องถิ่น (Greater Responsiveness and Efficiency) กล่าวคือ ปัญหาของท้องถิ่น และการให้บริการแก่ท้องถิ่นเป็นเรื่องสำคัญ และองค์กรท้องถิ่นซึ่งอยู่ใกล้ชิดสามารถรับรู้ได้ดี ในการจัดการปัญหา ไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามการบริหารงานของรัฐบาลกลาง ผู้นำองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจาก การเลือกตั้งจะมีการตอบสนองต่อปัญหา และความต้องการของ ท้องถิ่น ได้มีประสิทธิภาพมากกว่า

การปกครองท้องถิ่นในมิติเศรษฐศาสตร์

ประเด็นสำคัญของแนวคิดนี้ก็คือ การปกครองท้องถิ่นจะให้หลักประกันว่าจะมีการให้ สินค้า และบริการแก่ท้องถิ่นในกรณีที่การทำงานแบบอาสาสมัครขาดประสิทธิภาพ โดยอาศัย ระบบการเลือกตั้ง และมาตรการทางการเมืองอย่างอื่น รสนิยมของประชาชนก็จะได้รับการ เผยแพร่ให้ฝ่ายต่างๆ ได้ทราบ

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

สำหรับการมีส่วนร่วม มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ปาริชาติ วลัยเสถียร (2542, 38-139) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมใน

2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชน มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาดังแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมค้นหา ปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากร และเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับประโยชน์จากการพัฒนาที่เกิดจากโครงการ โดยโครงการ พัฒนาดังกล่าว จะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชน

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การส่งเสริมสิทธิ และพลังอำนาจของพลเมือง โดยประชาชน หรือชุมชน พัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้ และการกระจายทรัพยากรของชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการ และโครงสร้างที่ประชาชน ในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

2.2 การเปลี่ยนแปลงกลไกพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชน มีบทบาทหลัก โดยการกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาสู่ส่วนภูมิภาคเพื่อให้ภูมิภาคมีลักษณะเป็นเอกเทศ ให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหาร มีอำนาจในการจัดสรรทรัพยากรอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน โดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง

ไพศาล สรรสวัสดิ์ (2547, 85) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ซึ่งการร่วมมือนี้ทุกคนมีสิทธิ์เท่าเทียมกันในความคิด การตัดสินใจ และกำหนดเป้าหมาย รับผิดชอบต่อผลการดำเนินการต่างๆ และรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานต่างๆ และมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของกิจกรรมนั้น

สุเมธ พุทธนันท์เมธา (2549, 12) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด มาร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการเพื่อคอยให้คำแนะนำ เสนอความคิดให้เป็นจุดเชื่อมโยง อันจะนำมาซึ่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน และชุมชน

จากความหมายของการมีส่วนร่วมที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการพัฒนาที่รัฐมุ่งหวังให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมกันประเมินผลในการจัดกิจกรรมต่างๆ รับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กล่าวเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การร่วมให้ความคิดเห็น ในมาตรา 45 และมาตรา 56

มาตรา 45 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น ซึ่งการจำกัดสิทธิเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครอง สิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกัน หรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

การสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ เพื่อลดรอน เสรีภาพตามมาตรฐานี้ จะกระทำมิได้

การให้นำข่าว หรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบก่อนนำไปโฆษณาใน หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำใน ระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการณ้สงคราม หรือการรบ แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจ บทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามความในวรรคสอง

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การให้เงิน หรือทรัพย์สินอย่างอื่นอุดหนุนหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่น ของเอกชนรัฐจะกระทำมิได้

มาตรา 56 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาต หรือการดำเนิน โครงการ หรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตน ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

การวางแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม การเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการออกกฎที่อาจมี ผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ

2. การร่วมคิดร่วมตัดสินใจ และร่วมดำเนินการ ในมาตรา 65 และมาตรา 66

มาตรา 65 บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษหรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของ ท้องถิ่น และของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน

มาตรา 66 สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมด้วยรัฐ และชุมชนในการอนุรักษ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ และ ในการคุ้มครองส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติ และ ต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิต ของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง

การดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติ จะกระทำมิได้ เว้นแต่ จะได้ศึกษา และประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว

สิทธิของชุมชนที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคลเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ ย่อมได้รับความคุ้มครอง

3. การร่วมรับรู้ ในมาตรา 55

มาตรา 55 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูล หรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น

4. การร่วมตรวจสอบ ในมาตรา 58 มาตรา 59 และมาตรา 61

มาตรา 58 บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ และได้รับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันสมควร

มาตรา 59 บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำ หรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้น

มาตรา 61 บุคคลย่อมมีสิทธิติดตาม และร้องขอให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐบุคคลผู้ให้ข้อมูลโดยสุจริตแก่องค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมได้รับความคุ้มครอง

รูปแบบการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารชุมชน ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านเสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารไว้ ดังนี้

พรชัย ตรีภูวราพันธ์ (2545, 67) ได้จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การเลือกตั้ง (Voting) เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่เห็น ได้ชัดเจนนที่สุด การเมืองในระบอบประชาธิปไตยจะต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น และแรงสนับสนุนของคนที่มีต่อผู้นำหรือกดดัน (Pressure) เพื่อให้ผู้นำต้องปรับนโยบาย เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนต่อไป

2. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Campaign Activity) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ยากขึ้น และต้องการความคิดริเริ่มมากเท่าการเลือกตั้ง ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่สามารถสื่อสารหรือชี้ให้เห็นถึงความนิยมของประชาชน เพราะร่วมรณรงค์จะมีความสัมพันธ์ และเกี่ยวข้องกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงนี้ ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นไปเลือกตั้ง และทำงานเพื่อพรรคการเมือง ตลอดจนการร่วมประชุมสัมมนาการเมือง การบริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมือง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

3. การติดต่อในฐานะพลเมือง (Citizen Initiated Contacts) เป็นกิจกรรมที่บุคคลติดต่อกับรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐ โดยถือเป็นเรื่องเฉพาะของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเห็นว่าสำคัญ และน่าสนใจ จึงสามารถคาดหวังในแง่ประโยชน์ได้มากเฉพาะส่วนบุคคล แต่มีอิทธิพลต่อรัฐบาลเพียงเล็กน้อย เนื่องจากเป็นการกระทำของคนจำนวนเล็กน้อย เช่น การร้องเรียนถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุง

4. การร่วมกิจกรรมของชุมชน หรือองค์กรทางสังคม (Cooperative Activity) เป็นกิจกรรมที่บุคคลกระทำร่วมกับบุคคลอื่นๆ ในเรื่องที่เป็นปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ หรือการเมือง แตกต่างจากการติดต่อในฐานะพลเมือง เพราะเป็นการเข้าร่วมในลักษณะกลุ่ม แต่ก็มีผลคล้ายคลึงกันในการริเริ่มกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งอาจเกิดขึ้นในเวลาใดเวลาหนึ่งที่เกิดปัญหา ซึ่งมีผลกระทบต่อกลุ่มโดยอาจกระทำในลักษณะของกลุ่มที่เป็นทางการ หรือไม่ใชทางการก็ได้

นอกจากนี้ สัมพันธ์ เตชะอธิก และคนอื่นๆ (2546, 34) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ในรายงานผลการวิจัยว่า ประกอบด้วย 3 ลักษณะดังนี้

1. การไปร่วมใช้สิทธิเลือกตั้ง
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและตรวจสอบ

จากรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะเห็นได้ว่ากิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ

บทบาทผู้นำ และพฤติกรรมผู้นำ

ความหมายของผู้นำ

เกี่ยวกับความหมายของผู้นำ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ยงยุทธ เกษสาคร (2542, 34) กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีบุคลิกลักษณะ คุณสมบัติเด่นกว่าผู้อื่นในกลุ่ม และมีอิทธิพลมากกว่าบุคคลอื่นๆ ในหน่วยงาน ทั้งสามารถสร้างความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลให้แก่หน่วยงานนั้นๆ ได้

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2545, 2) กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการมอบหมายซึ่งอาจโดยการเลือกตั้ง หรือแต่งตั้ง และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้มีอิทธิพล และบทบาทเหนือกลุ่ม สามารถที่จะจูงใจชักนำหรือชี้นำให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติการกิจต่างๆ ของกลุ่มให้สำเร็จ

เนตรพัฒนา ขาววิราช (2549, 1) กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งมา หรือได้รับยกย่องให้เป็นหัวหน้าในการดำเนินงานต่างๆ ในองค์กรต่างๆ ต้องอาศัยบุคคลที่เป็นผู้นำ และมีความเป็นผู้นำจึงจะทำให้องค์กรดำเนินไปอย่างบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และนำพาหน่วยงานไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

จากความหมายของผู้นำ ที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ สรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีบทบาท หรืออิทธิพลต่อคนในหน่วยงานมากกว่าผู้อื่น และทำให้องค์กรดำเนินไปอย่างบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และนำพาหน่วยงานไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

บทบาทของผู้นำ

ผู้บริหารในองค์กร เป็นผู้ที่มามีบทบาทหลายด้านด้วยกัน ซึ่งเนตร์พัฒนา ยาวีราช (2549, 18-19) ได้แบ่งบทบาทของผู้นำเป็น 3 บทบาท ดังนี้

1. บทบาทด้านการสื่อสาร

1.1 การเป็นผู้ติดตามตรวจสอบดูแล ซึ่งเป็นบทบาททางการรับข้อมูล แสวงหาข้อมูล กลับกรองข้อมูล และรายงานต่างๆ การติดต่อ

1.2 การเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสารข้อมูล การส่งข้อมูลไปยังบุคคลอื่น เช่น แจงให้พนักงานทราบเป็นบันทึก รายงาน หรือโทรศัพท์

1.3 การเป็นปากเป็นเสียงของหน่วยงาน เป็นผู้นำข้อมูลไปเผยแพร่ภายนอก เช่น การให้ข่าวแก่สื่อมวลชนต่างๆ การรายงานให้ทราบ

2. บทบาทด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

2.1 การเป็นตัวแทนขององค์กร การพบปะบุคคลต่างๆ ที่มาพบ การเป็นตัวแทนของหน่วยงานในการพิจารณาเรื่องต่างๆ การร่วมลงนามเอกสารทางกฎหมาย ทางธุรกิจ

2.2 การเป็นผู้นำ เป็นผู้อำนวยการมอบหมายงานให้พนักงาน พัฒนาฝึกอบรมพนักงาน เป็นที่ปรึกษาให้แก่พนักงาน

2.3 เป็นผู้ประสานงาน เป็นผู้เชื่อมประสานระหว่างภายใน และภายนอกหน่วยงาน ทำหน้าที่ประสานงานในรูปแบบต่างๆ เช่น การประชุม

3. บทบาทด้านการตัดสินใจ

3.1 การเป็นผู้ประกอบการ เป็นผู้พัฒนาแนวคิดใหม่ๆ การนำความคิดริเริ่มใหม่ๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผลดี

3.2 การเป็นผู้รับผิดชอบปัญหาต่างๆ เป็นผู้คอยแก้ไขปัญหาวิกฤติต่างๆ ที่เกิดขึ้น แก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างพนักงาน การปรับสภาพบรรยากาศการทำงานให้ดีขึ้น

3.3 การเป็นผู้จัดสรรทรัพยากรต่างๆ เป็นผู้จัดสรรทรัพยากรทางการบริหาร การจัดสรรงบประมาณ การจัดลำดับความสำเร็จก่อนหลังของงาน

3.4 การเป็นนักเจรจาต่อรอง เป็นตัวแทนในการเจรจาต่อรอง เช่น การเจรจากับสหภาพแรงงาน การเจรจาทางธุรกิจ การเป็นตัวแทนของหน่วยงานในการเป็นผู้ได้ประโยชน์มากที่สุด และรักษาประโยชน์ของหน่วยงาน

พฤติกรรมของผู้นำ

เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำ (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2545, 133-135) กล่าวไว้ ดังนี้

1. พฤติกรรมผู้นำที่มุ่งด้านกิจสัมพันธ์ (Initiating Structure) เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกต่อผู้ตามอย่างชัดเจน ซึ่งมุ่งเน้นความสำเร็จตามความมุ่งหมายขององค์กร ได้แก่ พฤติกรรมของผู้นำที่เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างงาน และองค์กร การกำหนดคุณลักษณะของงานที่ต้องการ การกำหนดบทบาทของผู้นำ และผู้ตาม การมอบหมายงาน และความรับผิดชอบ การกำหนดวิธีการสื่อสารซึ่งมักจะเป็นการสื่อสารทางเดียวจากผู้นำข้างบนลงสู่ผู้ตามเบื้องล่าง การกำหนดกระบวนการวิธีการทำงาน มีโอกาสเรียกร้อง และเสนอเงื่อนไขต่างๆ ได้น้อยมาก
2. พฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งด้านมิตรสัมพันธ์ (Consideration) เป็นพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความรู้สึกไวต่อการรับรู้ของผู้นำที่มีต่อผู้ตามในแง่ให้การยอมรับในความคิด ความรู้สึกสร้างความไว้วางใจต่อกัน แสดงความชื่นชม และรับฟังปัญหาของผู้ตามอย่างตั้งใจ โดยกระตุ้นให้มีการสื่อสารทั้งสองทาง พยายามแสวงหาข้อแนะนำ และข้อเสนอจากผู้ตาม เพื่อการตัดสินใจที่สำคัญของตน แสดงออกอย่างลึกซึ้ง คือ ความห่วงใยต่อความต้องการของผู้ตาม ซึ่งล้วนเป็นพฤติกรรมที่มุ่งด้านมิตรสัมพันธ์ทั้งสิ้น

บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก

1. สภาพทั่วไป (แผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก, 2551, 7-18)

ลักษณะที่ตั้ง อาณาเขตและเขตการปกครอง ลักษณะที่ตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ มีพื้นที่ทั้งหมด 58.23 ตารางกิโลเมตร หรือ 36,395 ไร่ โดยมีที่ทำการตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอระยะทางประมาณ 11.5 กิโลเมตร

อาณาเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิกมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลใกล้เคียง ดังนี้

  - ทิศเหนือ ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลลิสาณ
  - และองค์การบริหารส่วนตำบลสนวน
  - ทิศใต้ ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลหลักเขต
  - ทิศตะวันออก ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลสองชั้น
  - ทิศตะวันตก ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลสะแกง

และองค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ด

เขตการปกครอง องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก มีเขตการปกครองครอบคลุมพื้นที่ 19 หมู่บ้าน

ประชากร จำนวนประชากรตามสถิติการทะเบียนราษฎร ณ เดือน กันยายน พ.ศ.2549 มีทั้งสิ้น 11,586 คน ชาย 5,812 คน หญิง 5,774 คน

2. ด้านเศรษฐกิจ

องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก มีทั้งหมด 19 หมู่บ้าน ประชาชนในตำบลสวายจิกมีการประกอบอาชีพรับจ้าง เกษตรกรรม และค้าขาย

ดังนั้น ประชาชนในตำบลสวายจิกจะประกอบอาชีพ ดังต่อไปนี้ คือ

2.1 อาชีพรับจ้าง

2.2 อาชีพเกษตรกรรม

2.3 อาชีพค้าขาย

3. ด้านสังคม

3.1 หมู่บ้าน จำนวน 19 หมู่บ้าน จำนวน 2,505 ครัวเรือน

3.2 ศาสนา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

4. ด้านการบริหาร

4.1 โครงสร้างอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก แสดงได้

ดังตาราง 1

ตาราง 1 โครงสร้างและอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก

รายการ	พนักงาน	พนักงานจ้างตามภารกิจ	พนักงานจ้างทั่วไป	ลูกจ้างประจำ
สำนักปลัด	8	-	3	-
ส่วนการคลัง	6	-	1	1
ส่วนโยธา	2	-	-	-
ส่วนสวัสดิการสังคม	2	-	-	-
ส่วนการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	1	5	1	-
รวม	19	5	5	29

5. เศรษฐศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก

5.1 วิสัยทัศน์การพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก มีวิสัยทัศน์การพัฒนา ดังนี้

“ตำบลสวายจิกน่าอยู่ พื้นฟูการอาชีพ เร่งรีบพัฒนา ชาวประชาเป็นสุข อบายมุขลดลง ส่งเสริมภูมิปัญญา รักษาสิ่งแวดล้อม และขนบธรรมเนียม”

5.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนา

5.2.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

5.2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

5.2.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต

5.2.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.2.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

6. นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

6.1 พัฒนาดถนนภายในหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน และเน้นเป็นกรณีพิเศษสำหรับถนนสายหลัก ตลอดจนถนนที่ใช้สัญจรสำหรับการประกอบอาชีพเกษตร และถนนที่เชื่อมระหว่างตำบลใกล้เคียง

6.2 พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

6.3 เพื่อปรับปรุงแสงสว่างประจำหมู่บ้านให้เพียงพอ โดยเน้นจุดทางแยกต่างๆ

6.4 จัดทำทางระบายน้ำในจุดที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในแต่ละหมู่บ้าน

6.5 ส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มอาชีพต่างๆ ให้สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ และผลผลิตออกสู่ท้องตลาด

6.6 สนับสนุนร้านค้าชุมชน ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม

6.7 สนับสนุนกลุ่มคนพิการให้ได้รับสวัสดิการ และการดูแลเอาใจใส่มากยิ่งขึ้น เป็นไปตามที่อยู่จริงอย่างทั่วถึง

6.8 ส่งเสริมกลุ่มผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ให้ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบุตรหลาน โดยเน้นการจัดงานวันผู้สูงอายุในเทศกาลวันสงกรานต์

6.9 ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา โดยเน้นการให้ทุนการศึกษาแก่เด็กที่ประพฤติดี และฐานะยากจนตามสัดส่วนจำนวนเด็กของแต่ละโรงเรียน ภายในตำบลสวายจิก และให้การสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน

6.10 ส่งเสริมกีฬาเยาวชน กีฬานักเรียนภายในตำบลโดยมุ่งเน้นความสมัครสมานสามัคคี และมีผลต่อนักเรียนต่อเยาวชนให้มากที่สุด

6.11 ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพในชุมชนโดยจัดสรรงบประมาณสนับสนุนหมู่บ้านที่มีความพร้อมในการดำเนินการอย่างเป็นทางการ

6.12 สนับสนุนงานประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ดำรงอยู่ต่อไป โดยเฉพาะประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง ฯลฯ

6.13 สนับสนุนทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา โดยเชิญชวนสมาชิก ผู้นำชุมชน และประชาชนร่วมกันทำบุญตามเทศกาลวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

6.14 แสวงหาแนวทางในการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลต่างๆ ตามนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สงวน พรชัยศิริอรุณ (2543, 87) ได้ศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบางโหนด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ประชาชนในตำบลบางโหนด มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง อายุระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วาริติน วัชชัย (2545, 296) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า คุณลักษณะของประชาชนที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาอยู่อาศัยในตำบล ความรู้ความเข้าใจในสิทธิ และหน้าที่ของพลเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง และความสัมพันธ์ทางเครือญาติ

เอกสิทธิ์ สุทธิศาสนกุล (2545, 68) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเข้ามาตั้งถิ่นฐานในตำบล การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น และภาวะผู้นำ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 สำหรับ เพศ อายุ และรายได้ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น

ชาญชัย อรุณ (2546, 80) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของบุคลากร และประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลปากพูน ท่าซึก และกำแพงเขา อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ภาวะผู้นำของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของบุคลากร และประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

มาลี เบ็ญจมะโน (2546, 57) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง

สมานมิตร ญาณบุญ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ค่าแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระทั้งหมดกับตัวแปรตาม มีความสัมพันธ์พหุคูณ (R) = 0.802 กลุ่มตัวแปรอิสระทุกตัวร่วมกันสามารถอธิบายผลที่เกิดขึ้นในตัวแปรตามได้ ร้อยละ 64.30 โดยตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มีจำนวน 4 ตัวแปร คือ การเป็นผู้นำกลุ่มทางสังคม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การได้รับข่าวสาร และการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน ส่วนตัวแปรที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวน 1 ตัวแปร คือ รายได้ และทรัพย์สิน

วาสนา ถิ่นขาม (2548, 64) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลท่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยขั้นรวบรวมปัญหาความต้องการประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ขั้นการมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการ หรือกิจกรรมมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ศุภาวดี ติมีนทร์ (2548, บทคัดย่อ) ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการรับรู้ข่าวสาร ในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่น และอื่น ๆ ของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี กลุ่มที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม มีค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นและอื่น ๆ มากที่สุด เท่ากับ 3.63 กลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 เมื่อทำการทดสอบทางสถิติ พบว่า ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่น และอื่น ๆ ของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลของทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมไม่มีผลทำให้ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่น และอื่น ๆ ของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

สุชาติ พึ่งสาย (2548, 92-93) ได้ศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจ และเจตคติต่อสิทธิหน้าที่ในการบริหารจัดการท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชน ตำบลบ้านคลองสวน อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก เจตคติต่อสิทธิหน้าที่ ในการบริหารจัดการท้องถิ่นของประชาชนในภาพรวม อยู่ในระดับมีเจตคติดี การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในภาพรวม อยู่ในระดับน้อย และการมีส่วนร่วมในรายด้านก็อยู่ในระดับน้อยทั้ง 5 ด้าน คือ การศึกษาถึงปัญหา และลำดับความสำคัญ การวางแผน การดำเนินงาน การรับประโยชน์ และการติดตามประเมินผล

พิสมัย บุญเลิศ (2549, 67) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ พบว่า เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลสมุทรปราการ แต่การระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่มของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลสมุทรปราการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลสมุทรปราการ ในด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยรวมประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมมาก

มังกร ศรีชะโคตร (2549, 92) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล กรณีศึกษา : ตำบลคงใหญ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า วุฒิการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้าน ไม่มี ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล

มหาชาติ เสริมใหม่ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับประชาชนที่มีสถานภาพโสด สมรส หม้าย และระดับการศึกษา มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ อายุ อาชีพ รายได้ และเขตเลือกตั้ง พบว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

อารียา บุญเปลื้อง (2549, 91) ได้ทำการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่น กรณีศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของชาวไทยพื้นราบกับชาวไทยภูเขาในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้นำท้องถิ่นมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสูง ตัวแปร ปัจจัยด้านเพศ สถานภาพสมรส รายได้ ตำแหน่ง จำนวนครั้งที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของผู้นำท้องถิ่นทั้งชาวไทยพื้นราบ และชาวไทยภูเขาโดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับปานกลาง และยังมีความแตกต่างในการประสานแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันมีผลสืบเนื่องมาจากผู้นำท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และขาดความรู้ในกระบวนการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า การร่วมรับประโยชน์ทั้งผู้นำชาวไทยพื้นราบ และชาวไทยภูเขาไม่ได้รับประโยชน์ทั้งโดยตรง และโดยอ้อม อันได้แก่ค่าตอบแทนในการเข้าร่วมจัดทำแผน

สนธยา เศรษฐ์คนวิไชย (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปรัง อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปรัง อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปรัง อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ส่วนตัวแปร เพศ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และช่องทางการรับข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของประชาชน

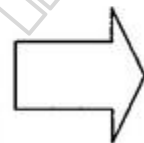
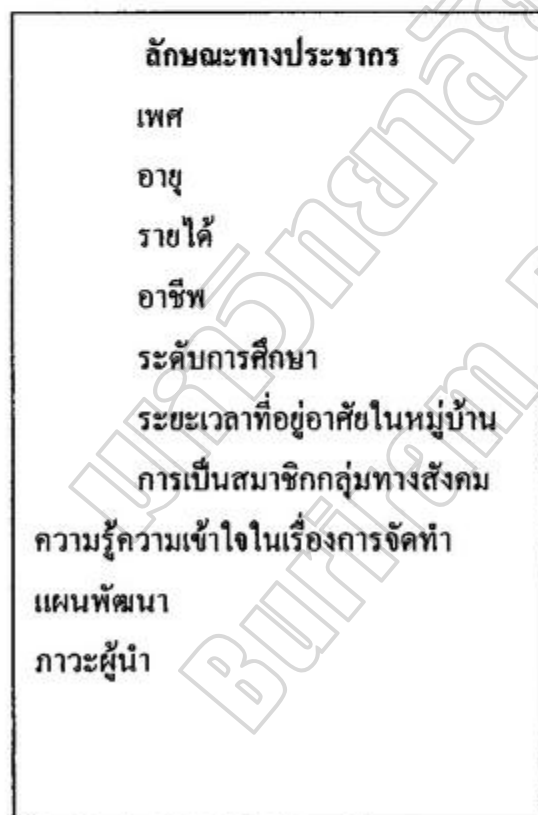
งานวิจัยต่างประเทศ

เฮิร์ช (Hirsch, 1990, 201) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานสภาตำบล พื้นที่อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี พบว่า ในการบริหารงานสภาตำบล กรรมการสภาตำบลไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ชาวบ้านทั่วไปมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำโครงการพัฒนา สภาตำบลมักจะเลือกทำโครงการตามที่รัฐบาลส่วนกลางกำหนดให้ คณะกรรมการสภาตำบลซึ่งเป็นตัวแทนของชาวบ้านจึงไม่ค่อยปรึกษาชาวบ้านในการจัดทำโครงการพัฒนา

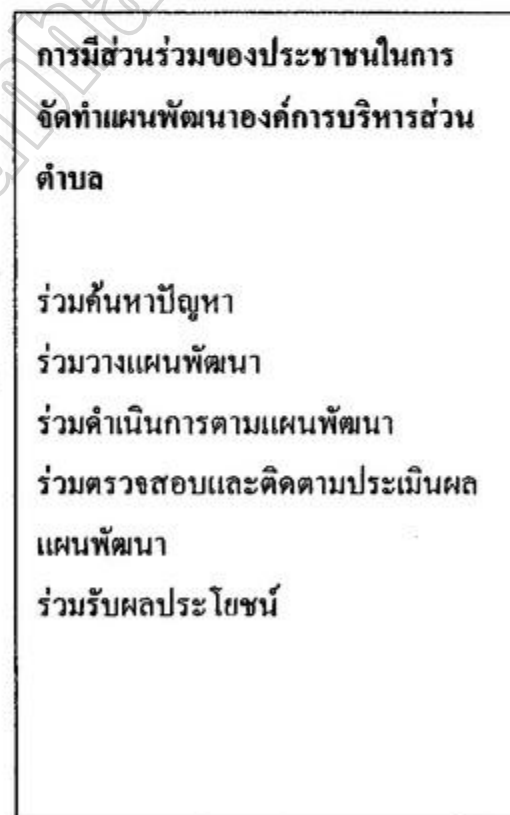
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้การดำเนินการวิจัยถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงขอกำหนดรายละเอียดการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลสวายจิก ทั้ง 19 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากร 11,586 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973, 727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

กำหนดให้ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (คน)

N = จำนวนประชากร (คน)

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้ในการวิจัยครั้งนี้

มีค่าเท่ากับ 0.05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad n &= \frac{11,586}{1 + 11,586(0.05)^2} \\ &= 386.65 \end{aligned}$$

ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คำนวณได้ 386.65 ปัดเศษเป็นจำนวน 387 คน

ขั้นตอนที่ 2 จัดสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านเป็นเกณฑ์ในการกำหนดสัดส่วนเทียบกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 387 คน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชากร

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านสวายจิก	727	24
2	บ้านสวายจิก	691	23
3	บ้านหนองปรือ	609	21
4	บ้านใหม่	407	14
5	บ้านมะค่าตะวันตก	293	11
6	บ้านหนองพลวง	360	12
7	บ้านหนองขาม	734	24
8	บ้านถาวร	908	30
9	บ้านหนองปรือน้อย	823	27
10	บ้านฝ้าย	597	20
11	บ้านมะค่าตะวันออก	654	22
12	บ้านโคกฟาน	492	16
13	บ้านโคกตาสิงห์	561	19
14	บ้านสวายจิก	668	22
15	บ้านโคกเปราะ	520	17
16	บ้านพลวง	922	32

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชากร

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
17	บ้านเอกมัย	516	17
18	บ้านปรือพัฒนา	794	27
19	บ้านโคกหิน	277	9
รวม		11,568	387

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนา ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบจำนวน 15 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก โดยแบ่งความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ลักษณะของแบบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) รายละเอียดตามแบบสอบถามดังนี้

5 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

3 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

1 คะแนน หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ

- 5 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด
 4 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนามาก
 3 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาปานกลาง
 2 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาน้อย
 1 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาน้อยที่สุด

ซึ่งกำหนดความมากน้อยของบทบาทการมีส่วนร่วมโดยมีรายละเอียดในแบบสอบถาม ดังนี้

4.1 เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา จำนวน 8 ข้อ คือ ข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 8

4.2 เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนา จำนวน 7 ข้อ คือ ข้อที่ 9 ถึงข้อที่ 15

4.3 เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมดำเนินการตามแผนพัฒนา จำนวน 6 ข้อ คือ ข้อที่ 16 ถึงข้อที่ 21

4.4 เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา จำนวน 7 ข้อ คือ ข้อที่ 22 ถึงข้อที่ 28

4.5 เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ จำนวน 7 ข้อ คือ ข้อที่ 29 ถึงข้อที่ 35

ตอนที่ 5 เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาของการบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดทำแผนพัฒนา

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างแบบสอบถามงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงศึกษากฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 ซึ่งเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนา การร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแบบสอบถามของงานวิจัยฉบับนี้
2. ศึกษาเทคนิค และวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามสร้างมาตรวัดทัศนคติตามเทคนิคการวัดของลิเคิร์ต ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย
3. ร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำแก้ไขจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย
  - 4.1 นายจ่านง ตั้งวงศ์เจริญกิจ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ด อำเภอเมือง
จังหวัดบุรีรัมย์
  - 4.2 ว่าที่ร้อยตรีจักรพันธ์ วันตะธรรม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน
จังหวัดบุรีรัมย์
  - 4.3 นายกระพัน ศรีงาน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ
เสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง เพื่อนำไปแก้ไข
6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out)
กับประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของ
แบบสอบถาม
7. นำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์
อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .9397

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ขั้นตอนการ
  - 1.1 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
เพื่อขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย ถึงผู้นำท้องถิ่นเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล
  - 1.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนด้วยตนเอง
จำนวน 387 ฉบับ
2. ขั้นรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำกลับมาตรวจสอบหา
ความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. ให้คะแนนตามเกณฑ์ระดับปฏิบัติการแต่ละฉบับ
4. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบ

แบบสอบถามด้วยคำร้อยละ และเสนอข้อมูลในรูปของตารางแสดงจำนวนร้อยละ

5. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นการศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ การวิเคราะห์ใช้คำร้อยละ และศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้ค่าสถิติของ Pearson r

6. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับศึกษาภาวะผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการวิเคราะห์ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ตัดสินการวิเคราะห์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีภาวะผู้นำมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีภาวะผู้นำมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีภาวะผู้นำปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีภาวะผู้นำน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีภาวะผู้นำน้อยที่สุด

และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา โดยใช้ค่าสถิติของ Pearson r

7. แบบสอบถามตอนที่ 4 เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลผลตามเกณฑ์การตัดสินการวิเคราะห์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนน้อยที่สุด

8. แบบสอบถามตอนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ประกอบกับการวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป และสภาพปัญหา ใช้ค่าร้อยละ
2. สถิติที่ใช้ศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ใช้ค่าร้อยละ
3. สถิติที่ใช้ศึกษาภาวะผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
4. สถิติที่ใช้หาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ และภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson r
5. สถิติที่ใช้บรรยายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
6. สถิติที่ใช้เพื่อทำการทดสอบสมมติฐาน เพศ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม กรณีตัวแปร 2 ตัวแปร ใช้ค่า t-test
7. สถิติที่ใช้เพื่อทำการทดสอบสมมติฐาน อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา กรณีตัวแปรมากกว่า 2 ตัวแปร ใช้ค่า F-test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏผลการวิเคราะห์ที่จะนำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Pearson r	แทน สหสัมพันธ์ทดสอบสหสัมพันธ์
P	แทน ค่าบอกระดับนัยสำคัญ
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ใช้ค่าร้อยละ ซึ่งปรากฏดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	จำนวน (N = 387)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	180	46.50
หญิง	207	53.50
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	61	15.80
30-40 ปี	123	31.80
41-50 ปี	122	31.50
มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	81	20.90
อาชีพ		
เกษตรกรรวม	269	69.50
รับจ้าง	75	19.40
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	18	4.70
รับราชการ	13	3.40
อื่นๆ	12	3.10
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	321	82.90
5,001-10,000 บาท	50	12.90
10,001-15,000 บาท	7	1.80
มากกว่า 15,000 บาท	9	2.30
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	274	70.80
มัธยมศึกษา	80	20.70
อนุปริญญาหรือสูงกว่า	33	8.50

ตาราง 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N = 387)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน		
น้อยกว่า 10 ปี	22	5.70
10 ปี ขึ้นไป	365	94.30
การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม		
เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	207	69.00
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	120	31.00

จากตาราง 3 พบว่า จากประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 387 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 46.50 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 53.50 เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุที่ประชาชนตอบแบบสอบถามมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ กลุ่มอายุ 30-40 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.80 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.50 และกลุ่มอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.90 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามอาชีพที่ประชาชนตอบแบบสอบถามมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรกรรมมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.50 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 19.40 และกลุ่มอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 4.70 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ประชาชนตอบแบบสอบถามมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท เป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.90 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.90 และกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.30 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาที่ประชาชนตอบแบบสอบถามมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.80 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20.70 และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 8.50 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านที่ประชาชนตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไปมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.30 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านน้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.70 เมื่อจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมที่ประชาชนตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.00 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 31.00

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวี อําเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ตาราง 4 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวี อําเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

แบบสอบถาม	ถูก	ร้อยละ	อันดับที่	ผิด	ร้อยละ	อันดับที่
1. การที่จะทำให้องค์กรสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายนั้น สิ่งใดควรดำเนินการเป็นลำดับแรก	258	66.67	6	129	33.33	10
2. ถ้าหากท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาหรือไม่ว่า การวางแผน หมายถึง อะไร	173	44.70	9	214	55.30	7
3. แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คือ แผนใดต่อไปนี้	240	62.02	7	147	38.00	9
4. สิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การวางแผนพัฒนาครอบคลุมทุกด้าน คือ สิ่งใด	139	35.92	13	248	64.08	3
5. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างไร	295	76.23	4	92	23.80	12
6. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญต่อชุมชนอย่างไร	54	13.95	15	333	86.05	1
7. แผนพัฒนาสามปีมีความสำคัญต่อชุมชนอย่างไร	165	42.64	10	222	57.36	6
8. ท่านคิดว่าทำอย่างไรจึงจะส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา มากขึ้น	315	81.40	3	72	18.60	13
9. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ดีควรคำนึงถึงสิ่งใดต่อไปนี้	330	85.27	1	57	14.73	15

ตาราง 4 (ต่อ)

แบบสอบถาม		ถูก	ร้อยละ	อันดับที่	ผิด	ร้อยละ	อันดับที่
10.	เมื่อท่านต้องการให้ อบต. จัดทำโครงการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ท่านจะเสนอโครงการกับใคร	104	26.87	14	283	73.13	2
11.	ข้อใด คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก	282	72.87	5	105	27.13	11
12.	หากท่านเป็นบุคคลหนึ่งซึ่งเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบล ท่านทราบหรือไม่ว่าท่านมีหน้าที่อย่างไร	319	82.43	2	68	17.57	14
13.	ข้อมูล สปฐ. และ กชช.2ค ที่ท่านทำในแต่ละครั้งมีความสำคัญในการจัดทำแผนอย่างไร	147	37.98	11	240	62.02	5
14.	การประชุมคัดเลือกโครงการเพื่อบรรจุเข้าแผนพัฒนาสามปี ท่านจะมีวิธีการตัดสินใจอย่างไร โครงการใดควรได้รับการพิจารณาเป็นลำดับต้นๆ	236	60.98	8	151	39.02	8
15.	ท่านมีวิธีการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านอย่างไร	145	37.47	12	242	62.53	4
		3,202	55.16		2,603	44.84	

จากตาราง 4 พบว่า จากประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 387 คน พบว่า ข้อที่ประชาชนตอบแบบสอบถามตอบถูกมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 9 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ดีควรคำนึงถึงสิ่งใดต่อไปนี้เป็นข้อที่ประชาชนตอบแบบสอบถามตอบถูกมากที่สุด จำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 85.27 รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 12 หากท่านเป็นบุคคลหนึ่งซึ่งเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบล ท่านทราบหรือไม่ว่าท่านมีหน้าที่อย่างไร ประชาชนตอบแบบสอบถามตอบถูก จำนวน 319 คน คิดเป็นร้อยละ 82.43 และข้อที่ 8 ท่านคิดว่าทำอย่างไรจึงจะส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนามากขึ้น ประชาชนตอบแบบสอบถามถูก จำนวน 315 คน คิดเป็นร้อยละ 81.40 ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังพบว่า ข้อที่ประชาชนตอบสอบถามผิดมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 6 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญต่อชุมชนอย่างไร เป็นข้อที่ประชาชนตอบแบบสอบถามผิดมากที่สุด จำนวน 333 คน คิดเป็นร้อยละ 86.05 รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 10 เมื่อท่านต้องการให้ อบต. จัดทำโครงการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ท่านจะเสนอโครงการกับใคร ประชาชนตอบแบบสอบถามผิด จำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 73.15 และข้อที่ 15 ท่านมีวิธีการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลของท่านอย่างไร ประชาชนตอบแบบสอบถามผิด จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 62.53

ตาราง 5 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

แบบทดสอบ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก					
	การมีส่วนร่วมใน การค้นหาคำปรึกษา	การมีส่วนร่วมใน การวางแผน	การมีส่วนร่วมใน การดำเนินการ ตามแผน	การมีส่วนร่วมใน การตรวจสอบ และติดตาม ประเมินผล แผนพัฒนา	การมีส่วนร่วมใน การรับ ผลประโยชน์	รวมด้าน
	Pearson r	Pearson r	Pearson r	Pearson r	Pearson r	Pearson r
ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเรื่องการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์	0.06	0.07	0.20	0.06	0.17	0.91
			0.18**		0.17**	0.73

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากตาราง 5 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก พบว่า ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.18 และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.17 สำหรับด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำ
แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ตาราง 6 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาของ
องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จัดลำดับความคิดเห็นแยกเป็น
รายชื่อ

ภาวะผู้นำ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนา	3.20	1.06	ปานกลาง	6
2. ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เช่น ให้ความ ช่วยเหลือประชาชนด้วยความรวดเร็ว	3.32	1.06	ปานกลาง	4
3. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	3.40	1.09	ปานกลาง	2
4. การแสดงออกอย่างเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่	3.33	1.05	ปานกลาง	3
5. การวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน	3.33	1.13	ปานกลาง	3
6. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับ ประชาชน เช่น ร่วมกิจกรรมประเพณีต่างๆ วัน สำคัญทางศาสนา	3.57	1.12	มาก	1
7. ความใส่ใจต่อประชาชน เช่น สอบถามปัญหา ความต้องการเสมอ	3.16	1.10	ปานกลาง	7
8. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็นต่างๆ เช่น เข้าร่วมประชุมเสนอ ปัญหา และโครงการต่างๆ	3.40	1.13	ปานกลาง	2
9. ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อคนในชุมชน เช่น ออกเยี่ยมเยียนคนในชุมชนสม่ำเสมอ ยิ้มแย้มแจ่มใส	3.33	1.20	ปานกลาง	3
10. ความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหา ความขัดแย้งของคนในชุมชน	3.15	1.05	ปานกลาง	8
11. ความสามารถในการผลักดันปัญหาความต้องการ ของชุมชนเข้าบรรจุไว้ในแผนพัฒนา	3.26	1.11	ปานกลาง	5
รวมเฉลี่ย	3.31	0.92	ปานกลาง	

จากตาราง 6 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผู้นำในเรื่องของการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับประชาชน เช่น ร่วมงานประเพณีต่างๆ วันสำคัญทางศาสนา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมา ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ เช่น เข้าร่วมประชุม เสนอปัญหาและโครงการต่างๆ ($\bar{X} = 3.40$) มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ($\bar{X} = 3.40$) การแสดงออกอย่างเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 3.33$) การวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน ($\bar{X} = 3.33$) และความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในชุมชน เช่น ออกเยี่ยมเยียนคนในชุมชนสม่ำเสมอ ชี้แนะแจ่มใส ($\bar{X} = 3.33$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ภาวะผู้นำ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก		การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา		การมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน		การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา		การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	
	Pearson r	p	Pearson r	p	Pearson r	p	Pearson r	p	Pearson r	p
ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผู้นำในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์	0.73**	0.00	0.69**	0.00	0.79**	0.00	0.57**	0.00	0.71**	0.00

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากตาราง 7 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก พบว่า ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.73 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.69 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.79 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.57 และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จัดลำดับความคิดเห็นแยกเป็นรายชื่อและโดยภาพรวม

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	2.98	1.14	ปานกลาง	3
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	2.95	1.16	ปานกลาง	4
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน	3.40	1.16	ปานกลาง	1
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา	2.70	1.22	ปานกลาง	5
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.36	1.25	ปานกลาง	2
รวมเฉลี่ย	3.06	0.86	ปานกลาง	

จากตาราง 8 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.06$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน ($\bar{X}=3.40$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=3.36$) และด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ($\bar{X}=2.98$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาเป็นรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. การเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาพัฒนาตำบล	3.14	1.11	ปานกลาง	1
2. การเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการของตำบล	3.09	1.19	ปานกลาง	2
3. การเสนอแผนงานและโครงการในที่ประชุมประชาคมด้วยตนเอง	2.95	1.12	ปานกลาง	5
4. การจัดกลุ่มปัญหาของตำบล	2.89	1.14	ปานกลาง	6
5. การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในตำบล	2.98	1.12	ปานกลาง	4
6. การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาของตำบล	3.02	1.15	ปานกลาง	3
7. การค้นหาวิสัยทัศน์ของตำบล	2.78	1.18	ปานกลาง	7
8. การค้นหาจุดมุ่งหมายการพัฒนาตำบล	2.98	1.14	ปานกลาง	4
รวมเฉลี่ย	2.98	0.96	ปานกลาง	

จากตาราง 9 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก ในด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.98$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าทุกข้อมีการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 1 การเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาพัฒนาตำบล ($\bar{X}=3.14$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 การเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการของตำบล ($\bar{X}=3.09$) และข้อ 3 การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาตำบล ($\bar{X}=3.02$) ตามลำดับ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนเป็นรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
9. การเป็นคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	2.79	1.17	ปานกลาง	7
10. การเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	2.80	1.15	ปานกลาง	6
11. การกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล	2.82	1.16	ปานกลาง	5
12. การกำหนดแนวทางการพัฒนาตำบล	2.89	1.13	ปานกลาง	4
13. การเตรียมข้อมูลหมู่บ้าน เช่น สภาพทั่วไป	3.11	1.17	ปานกลาง	2
14. การจัดทำข้อมูล กชช.2ค และ จปฐ.	3.22	1.17	ปานกลาง	1
15. การกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	3.02	1.20	ปานกลาง	3
รวมเฉลี่ย	2.95	0.98	ปานกลาง	

จากตาราง 10 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก ในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.95$) และเมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 14 การจัดทำข้อมูล กชช.2ค และจปฐ. ($\bar{X}=3.22$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 13 การเตรียมข้อมูลหมู่บ้าน เช่น สภาพทั่วไป ($\bar{X}=3.11$) และข้อ 15 การกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ($\bar{X}=3.02$) ตามลำดับ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
ในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนเป็นรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
16. การเข้าร่วมในการปฏิบัติตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา ที่กำหนดไว้ใน แผนพัฒนา	3.24	1.13	ปานกลาง	5
17. การเข้าร่วมโครงการตามประเพณีท้องถิ่นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น เช่น ประเพณีลอย กระทง ประเพณีสงกรานต์	3.62	1.13	มาก	1
18. การเข้าร่วมโครงการการแข่งขันกีฬาตำบล “สวายจิกคัพ” ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น	3.58	1.17	มาก	2
19. การเข้าร่วมโครงการปลูกต้นไม้เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีฯ ที่องค์การบริหาร ส่วนตำบล	3.40	1.16	ปานกลาง	4
20. การเข้าร่วมกิจกรรมทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา เช่น ทำบุญตักบาตรที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น	3.44	1.14	ปานกลาง	3
21. การเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม ทบพวน อาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลจัดขึ้น	3.13	1.20	ปานกลาง	6
รวมเฉลี่ย	3.40	0.98	ปานกลาง	

จากตาราง 11 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก ในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน
อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$) และเมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ
ข้อ 17 การเข้าร่วมโครงการตามประเพณีท้องถิ่น เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์
($\bar{X}=3.62$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 18 การเข้าร่วมโครงการแข่งขันกีฬาตำบล “สวายจิกคัพ”
ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น ($\bar{X}=3.58$) และข้อ 20 การเข้าร่วมกิจกรรมทำนุบำรุง
พระพุทธศาสนา เช่น ทำบุญตักบาตรที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น ($\bar{X}=3.44$) ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนาเป็นรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
22. การเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล	2.76	1.14	ปานกลาง	2
23. การตรวจสอบการดำเนินโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล	2.76	1.12	ปานกลาง	2
24. การเข้าร่วมตรวจสอบแผนพัฒนาตำบลว่าตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน	2.84	1.21	ปานกลาง	1
25. การเป็นคณะกรรมการตรวจรับงานจ้างในโครงการที่ดำเนินการตามแผนพัฒนา	2.76	1.28	ปานกลาง	2
26. การเป็นคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาในโครงการที่ดำเนินการตามแผนพัฒนา	2.56	1.26	ปานกลาง	4
27. การเป็นคณะกรรมการต่างๆ ในโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำ	2.68	1.20	ปานกลาง	3
28. การร่วมประชุมจัดสรรงบประมาณ	2.52	1.32	ปานกลาง	5
รวมเฉลี่ย	2.70	1.04	ปานกลาง	

จากตาราง 12 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก ในด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.70$) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 24 การเข้าร่วมตรวจสอบแผนพัฒนาว่าตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน ($\bar{X}=2.84$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 23 การตรวจสอบการดำเนินโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X}=2.76$) ข้อ 22 การเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ($\bar{X}=2.76$) ข้อ 25 การเป็นคณะกรรมการตรวจรับงานจ้างในโครงการที่ดำเนินการตามแผนพัฒนา ($\bar{X}=2.76$) และข้อ 27 การเป็นคณะกรรมการต่างๆ ในโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น ($\bar{X}=2.68$) ตามลำดับ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เป็นรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
29. การใช้ประโยชน์จากโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า ประปา	3.53	1.30	มาก	1
30. การรับผลประโยชน์จากโครงการด้านเศรษฐกิจ เช่น การสนับสนุนกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพต่างๆ	3.16	1.24	ปานกลาง	7
31. การจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล	3.17	1.27	ปานกลาง	6
32. การรับผลประโยชน์จากโครงการด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์	3.50	1.22	ปานกลาง	2
33. การรับผลประโยชน์จากโครงการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ	3.31	1.21	ปานกลาง	5
34. การส่งเสริมเด็กให้เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.42	1.26	ปานกลาง	3
35. การมีส่วนร่วมในโครงการด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ได้รับการสนับสนุนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	3.40	1.23	ปานกลาง	4
รวมเฉลี่ย	3.36	1.05	ปานกลาง	

จากตาราง 13 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.36$) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 29 การใช้ประโยชน์จากโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า ประปา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.53$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 32 การรับประโยชน์จากโครงการด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ ($\bar{X}=3.50$) และ ข้อ 34 การส่งเสริมเด็กให้เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X}=3.42$) ตามลำดับ

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา
ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศของ
ประชาชนโดยภาพรวม และรายด้าน

การมีส่วนร่วม	เพศชาย		เพศหญิง		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	2.99	1.00	2.96	0.93	0.334	0.731
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	2.90	1.01	3.00	0.96	1.028	0.304
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน	3.38	1.01	3.43	0.97	0.515	0.607
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตาม ประเมินผลแผนพัฒนา	2.62	1.09	2.77	0.99	1.372	0.171
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.34	1.06	3.37	1.05	0.303	0.762
รวมทุกด้าน	3.03	0.90	3.10	0.84	0.637	0.518

จากตาราง 14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก โดยภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิง มี
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชาย และเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้าน
การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการ
ดำเนินการตามแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา
และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุของประชาชนโดยภาพรวม และรายด้าน

การมีส่วนร่วม	ต่ำกว่า 30 ปี		31-40 ปี		41-50 ปี		มากกว่า 50 ปี		F	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาคำปรึกษา	3.00	0.79	2.94	0.92	3.06	1.05	2.90	1.10	0.540	0.655
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.08	0.73	2.92	0.95	3.01	1.14	2.81	0.92	1.079	0.358
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน	3.56	0.86	3.44	0.85	3.40	1.09	3.23	1.08	1.358	0.247
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา	2.72	0.87	2.69	0.98	2.79	1.15	2.56	1.06	0.796	0.496
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.41	0.95	3.36	0.97	3.38	1.14	3.27	1.11	0.247	0.864
รวมทุกด้าน	3.14	0.68	3.06	0.77	3.11	0.90	2.95	0.90	0.808	0.490

จากตาราง 15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก โดยภาพรวม พบว่า กลุ่มที่มีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี กลุ่มที่มีอายุ ระหว่าง 31-40 ปี กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี และกลุ่มที่มีอายุ มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มที่มีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี กลุ่มที่มีอายุ ระหว่าง 31-40 ปี กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี และกลุ่มที่มีอายุ มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับกรมที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอาชีพของประชาชน โดยภาพรวม และรายด้าน

	เกณฑ์กรม		รับจ้าง		ธุรกิจ/ขาย		รับราชการ		อื่นๆ		F	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	การมีส่วนร่วม		รับจ้าง		ธุรกิจ/ขาย		รับราชการ		อื่นๆ			
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	2.96	0.98	3.16	0.91	2.59	0.98	2.79	0.60	2.93	0.98	1.527	0.194
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	2.93	1.02	3.04	0.85	2.75	1.09	3.02	0.98	3.01	0.76	0.410	0.802
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน	3.38	1.02	3.52	0.83	3.28	1.20	3.18	0.59	3.57	1.09	0.579	0.665
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตาม ประเมินผลแผนพัฒนา	2.69	1.08	2.75	0.92	2.68	1.03	2.56	1.03	2.65	0.87	0.115	0.977
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.34	1.08	3.33	0.96	3.43	1.04	3.33	0.75	3.71	1.23	0.390	0.816
รวมทุกด้าน	3.05	0.91	3.15	0.77	2.93	0.87	2.96	0.63	3.16	0.80	0.386	0.818

จากตาราง 16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก โดยภาพรวม พบว่า กลุ่มที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม กลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้าง กลุ่มที่ประกอบอาชีพธุรกิจ/ค้าขาย กลุ่มที่ประกอบอาชีพรับราชการ และกลุ่มที่ประกอบอาชีพอื่นๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกกลุ่มอาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนตามรายได้ของประชาชน โดยภาพรวม และรายด้าน

	การมีส่วนร่วม						F	P		
	ต่ำกว่า 5,000 บาท		5,001-10,000 บาท		10,001-15,000 บาท				มากกว่า 15,000 บาท	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหามีปัญหา	2.99	0.98	2.92	0.92	2.80	0.83	3.08	0.52	0.186	0.906
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	2.95	0.99	2.92	0.50	3.31	1.17	2.94	0.80	0.321	0.810
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน	3.41	1.02	3.37	0.86	3.55	0.59	3.09	0.62	0.377	0.769
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผล แผนพัฒนา	2.70	1.03	2.64	1.05	2.96	1.08	2.68	1.07	0.208	0.891
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.38	1.07	3.24	1.05	3.53	0.29	3.11	0.55	0.462	0.709
รวมทุกด้าน	3.07	0.89	3.01	0.80	3.21	0.66	2.98	0.60	0.180	0.910

จากตาราง 17 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรบริหารส่วนตำบลสวายจิก โดยภาพรวม พบว่า กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท และ กลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท และ กลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสายซีก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษาของประชาชน โดยภาพรวม และรายด้าน

การมีส่วนร่วม	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		อนุปริญญา หรือสูงกว่า		F	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	3.05	1.00	2.81	0.88	2.80		
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	2.96	1.01	2.92	0.89	2.88	0.99	0.103	0.902
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน	3.43	1.03	3.34	0.93	3.34	0.73	0.347	0.707
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา	2.75	1.06	2.57	0.93	2.61	1.05	1.018	0.362
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.39	1.07	3.22	1.04	3.38	0.87	0.813	0.444
รวมทุกด้าน	3.10	0.90	2.96	0.79	2.87	0.72	0.993	0.371

จากตาราง 18 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจีก โดยภาพรวม พบว่า กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และกลุ่มที่มีการศึกษาระดับอนุปริญาหรือสูงกว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และกลุ่มที่มีการศึกษาระดับอนุปริญาหรือสูงกว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านของประชาชนโดยภาพรวม และรายด้าน

การมีส่วนร่วม	น้อยกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	2.74	1.11	2.19	0.95	1.167	0.244
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	2.68	1.19	2.97	0.97	1.356	0.176
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน	3.16	1.09	3.42	0.98	1.196	0.232
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา	2.64	1.09	2.70	1.03	0.261	0.795
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.19	0.99	3.37	1.05	0.742	0.458
รวมทุกด้าน	2.87	0.95	3.08	0.86	1.079	0.281

จากตาราง 19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก โดยภาพรวม พบว่า กลุ่มที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในหมู่บ้านน้อยกว่า 10 ปี และ กลุ่มที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในหมู่บ้านน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในหมู่บ้านน้อยกว่า 10 ปี และ กลุ่มที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในหมู่บ้านน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชน โดยภาพรวม และรายด้าน

การมีส่วนร่วม	เป็นสมาชิก กลุ่มทาง สังคม		ไม่เป็นสมาชิก กลุ่มทางสังคม		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	2.98	0.97	2.97	0.97	0.191	0.849
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	2.97	0.97	2.91	1.00	0.579	0.563
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน	3.42	0.99	3.35	0.98	0.649	0.516
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและ ติดตามประเมินผลแผนพัฒนา	2.68	1.01	2.73	1.10	0.455	0.650
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.37	1.06	3.32	1.03	0.512	0.609
รวมทุกด้าน	3.07	0.86	3.04	0.88	0.312	0.748

จากตาราง 20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก โดยภาพรวม พบว่า กลุ่มที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และกลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และกลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ตาราง 21 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์โดยภาพรวม และเป็นรายด้าน

การมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	45	30.00	1
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	34	28.00	2
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน	16	10.00	5
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา	25	15.50	4
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	26	16.05	3
รวมทุกด้าน	146	100	

จากตาราง 21 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยเรียงลำดับด้านที่มีประชาชนตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นสูง 3 อันดับแรก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา คิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน คิดเป็นร้อยละร้อยละ 28.00 และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 16.05

ตาราง 22 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา เป็นรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
1. ค้นหาปัญหาที่ประชาชนต้องการสูงก่อน	5	11.10	4
2. ประชาชนไม่ทราบถึงปัญหาของหมู่บ้าน	6	13.39	3
3. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ	8	17.78	1
4. ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ	5	11.10	4
5. ผู้นำบางส่วนไม่ค่อยรับฟังปัญหาของประชาชน	2	4.40	6
6. ไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของประชาชน	7	15.56	2
7. ควรค้นหาปัญหาให้มากกว่านี้	8	17.78	1
8. ค้นหาปัญหามากแต่ผลที่ได้รับมีน้อย	3	6.68	5
9. ประชาชนทราบปัญหาแต่ไม่สามารถแก้ไขได้เนื่องจากขาดความรู้	1	2.21	7
รวมเฉลี่ย	45	100	

จากตาราง 22 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก พบว่า ในด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ข้อที่มีประชาชนตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อคิดเห็นที่ว่า ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 17.78 และค้นหาปัญหาให้มากกว่านี้ คิดเป็นร้อยละ 17.78 รองลงมา ได้แก่ ข้อคิดเห็นที่ว่า ไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 15.56 และประชาชนไม่ทราบถึงปัญหาของหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 13.39 ตามลำดับ

ตาราง 23 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
1. ประชาชนขาดความรู้ในการวางแผน	14	41.18	1
2. วางแผนไม่ตรงกับปัญหาของประชาชน	6	17.65	2
3. ข้อมูลในการวางแผนไม่ครอบคลุม	4	11.76	3
4. ขาดความร่วมมือจากประชาชน	4	11.76	3
5. ควรดำเนินการตามแผนด้วยความรวดเร็ว	4	11.76	3
6. กำเนิดถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก	2	5.89	4
รวมเฉลี่ย	34	100	

จากตาราง 23 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก พบว่า ในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ข้อที่มีประชาชนตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อคิดเห็นที่ว่าประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน คิดเป็นร้อยละ 41.18 รองลงมา ได้แก่ ข้อคิดเห็นที่ว่า วางแผนไม่ตรงกับปัญหาของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 17.65 ข้อมูลในการวางแผนไม่ครอบคลุม คิดเป็นร้อยละ 11.76 ขาดความร่วมมือจากประชาชน คิดเป็นร้อยละ 11.76 ควรดำเนินการตามแผนด้วยความรวดเร็ว คิดเป็นร้อยละ 11.76 และข้อคิดเห็นที่ว่า กำเนิดถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 5.89 ตามลำดับ

ตาราง 24 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน เป็นรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
1. ควรมีงบประมาณที่เหมาะสมในการดำเนินงาน	1	6.25	3
2. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ	8	50.00	1
3. การดำเนินการตามแผนไม่เป็นไปตามกำหนดที่วางไว้	6	37.50	2
4. ขาดผู้นำที่มีความรู้ในการดำเนินงานตามแผน	1	6.25	3
รวมเฉลี่ย	16	100	

จากตาราง 24 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก พบว่า ในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน ข้อที่มีประชาชนตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อคิดเห็นที่ว่าประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา ได้แก่ ข้อคิดเห็นที่ว่าดำเนินการตามแผนไม่เป็นไปตามกำหนดที่วางไว้ คิดเป็นร้อยละ 37.50 ควรมีงบประมาณที่เหมาะสมในการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 6.25 และขาดผู้นำที่มีความรู้ในการดำเนินการตามแผน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ตามลำดับ

ตาราง 25 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา เป็นรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลแผนพัฒนา	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
1. ควรติดตามประเมินผลแผนพัฒนาเป็นระยะๆ	8	32.00	1
2. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการติดตาม ประเมินผล	8	32.00	1
3. ผู้ตรวจสอบขาดความรู้ความเข้าใจในการติดตาม ประเมินผล	4	16.00	2
4. มีการตรวจสอบมากแต่มีการพัฒนาน้อย	4	16.00	2
5. ประชาชนขาดความสนใจที่จะตรวจสอบ	1	4.00	3
รวมเฉลี่ย	25	100	

จากตาราง 25 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก พบว่า ในด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลแผนพัฒนา ข้อที่มีประชาชนตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อคิดเห็นที่ว่าควรมีการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเป็นระยะๆ คิดเป็นร้อยละ 32.00 และประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมา ได้แก่ ข้อคิดเห็นที่ว่าผู้ตรวจสอบขาดความรู้ความเข้าใจในการติดตามประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 16.00 มีการตรวจสอบมากแต่มีการพัฒนาน้อย คิดเป็นร้อยละ 16.00 และประชาชนขาดความสนใจที่จะตรวจสอบ คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

ตาราง 26 ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
1. ประโยชน์ที่ได้รับตรงกับความต้องการของประชาชน	4	15.38	3
2. การรับประโยชน์ของแต่ละหมู่บ้านไม่เท่าเทียมกัน	7	26.93	2
3. ไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร	15	57.69	1
รวมเฉลี่ย	26	100	

จากตาราง 26 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก พบว่า ในด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลแผนพัฒนา ข้อที่มีประชาชนตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อคิดเห็นที่ว่าไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 57.69 รองลงมา ได้แก่ ข้อคิดเห็นที่ว่าการรับประโยชน์ของแต่ละหมู่บ้านไม่เท่าเทียมกัน คิดเป็นร้อยละ 26.93 และประโยชน์ที่ได้รับตรงกับความต้องการของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 15.38 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก ซึ่งสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชน และภาวะผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ และภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
5. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจ ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม แตกต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก ทั้ง 19 หมู่บ้าน จำนวน 11,586 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 387 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก พบว่า ข้อที่ประชาชนตอบแบบสอบถามตอบถูกมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 9 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ควรคำนึงถึงสิ่งใดต่อไปนี้ รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 12 หากท่านเป็นบุคคลหนึ่งซึ่งเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบล ท่านทราบหรือไม่ว่าท่านมีหน้าที่อย่างไร และข้อที่ 8 ท่านคิดว่าทำอย่างไรจึงจะส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนามากขึ้น นอกจากนี้ ข้อที่ประชาชนตอบสอบถามผิดมาก 3 อันดับแรก ข้อที่ 6 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญต่อชุมชนอย่างไร รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 10 เมื่อท่านต้องการให้ อบต. จัดทำโครงการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ท่านจะเสนอโครงการกับใคร และ ข้อที่ 15 ท่านมีวิธีการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านอย่างไร

2. ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก พบว่า ความรู้ความเข้าใจกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนาประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แต่มีความสัมพันธ์กันในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

3. ผลการวิจัยภาวะผู้นำของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ผู้นำมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$)

4. ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก พบว่า ภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

5. ผลการวิจัยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 3.08$)

6. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิกตามลักษณะของประชากร พบว่า เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ที่แตกต่างกันความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา คิดเป็นร้อยละ 30.82 รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน คิดเป็นร้อยละ 28.29 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 17.81 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 17.12

และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน คิดเป็นร้อยละ 10.96 ตามลำดับ โดยเมื่อพิจารณาแต่ละด้านตามลำดับการแสดงความคิดเห็นจากมาไปน้อยพบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นสูง 3 อันดับแรก คือ ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ ควรค้นหาปัญหาให้มากกว่านี้ รองลงมา ได้แก่ ไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของประชาชน และ ประชาชนไม่ทราบถึงปัญหาของหมู่บ้าน

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นสูง 3 อันดับแรก คือ ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ประชาชนขาดความรู้ในการวางแผน รองลงมา ได้แก่ วางแผนไม่ตรงกับปัญหาของประชาชน ข้อมูลในการวางแผนไม่ครอบคลุม ขาดความร่วมมือจากประชาชน และควรดำเนินการตามแผนด้วยความรวดเร็ว

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นสูง 3 อันดับแรก คือ ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ รองลงมา ได้แก่ การดำเนินการตามแผนไม่เป็นไปตามกำหนดที่วางไว้ ควรมีงบประมาณที่เหมาะสมในการดำเนินงาน และขาดผู้นำที่มีความรู้ในการดำเนินงานตามแผน

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นสูง 3 อันดับแรก คือ ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ควรติดตามประเมินผลแผนพัฒนาเป็นระยะๆ และประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการติดตามประเมินผล รองลงมา ได้แก่ ผู้ตรวจสอบขาดความรู้ความเข้าใจในการติดตามประเมินผล มีการตรวจสอบมากแต่มีการพัฒนาน้อย และประชาชนขาดความสนใจที่จะตรวจสอบ

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นสูง 3 อันดับแรก คือ ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร รองลงมา ได้แก่ การรับประโยชน์ของแต่ละหมู่บ้านไม่เท่าเทียมกัน และประโยชน์ที่ได้รับควรตรงกับความต้องการของประชาชน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่พบมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก พบว่า ข้อที่ประชาชนตอบถูกมากที่สุด คือ ข้อที่ 9 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลที่คิดควรคำนึงถึงถึงใดต่อไปนี ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากประชาชนได้เข้าร่วมจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปี จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ทราบแนวทางในการจัดทำแผนดังกล่าว และทราบว่าโครงการที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาสามปีนั้นมาจากความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ ข้อที่ประชาชนตอบสอบถามคิดมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 6 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญต่อชุมชนอย่างไร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอธิบายให้ประชาชนเข้าใจถึงความสำคัญของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่ชัดเจน และประชาชนไม่สนใจศึกษาเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เพราะคิดว่าแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่มีส่วนในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง
2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก พบว่า ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนให้ความร่วมมือในการดำเนินการตามแผน และมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก สำหรับด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา และพบว่าการมีส่วนร่วมในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 สอดคล้องกับ สุชาติ พึ่งสาย (2548, 90) ที่พบว่า ความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่และหน้าที่ในการบริหารจัดการท้องถิ่น ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชน

3. ผลการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ผู้นำในตำบลสวายจิก มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้นำส่วนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ขาดการศึกษาเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับชาญชัย อรุณ (2546, 80) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลปากพูนท่าซึก และกำแพงเขา อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ภาวะผู้นำของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับ สุภาวดี ติมินิพระ (2548, บทคัดย่อ) พบว่า ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นและอื่น ๆ ของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี มีระดับภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นและอื่น ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะงานพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นงานที่กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานได้จากข้อบัญญัติตำบล ข้อบังคับตำบล และเอกสารต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่มากมาย หรือจากแหล่งความรู้อื่น ๆ รวมถึงจากประสบการณ์การเมืองท้องถิ่น โดยตรงของตนเอง จึงสามารถนำความรู้จากแหล่งที่กล่าวมาไว้เพื่อเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก พบว่า ภาวะผู้นำท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้นำเป็นตัวแปรสำคัญที่มีส่วนผลักดันปัญหาความต้องการของประชาชนให้ได้รับการช่วยเหลือในทุกด้าน จึงทำให้ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิกในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ อาริยา บุญเปลื้อง (2549, 91) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กัน โดยผู้นำท้องถิ่นจะมีระดับการมีส่วนร่วมสูง

5. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และติดตามประเมินผล แผน และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนไม่เข้าใจขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนา รวมถึงการจัดทำแผนพัฒนามีขั้นตอนที่ยังยากซับซ้อน ซึ่งเป็นการบริหารงานในรูประบอบราชการซึ่งมีกรอบของระเบียบกฎหมายที่ต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดส่งผลให้ขาดความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ วาสนา ถิ่นขาม (2548, 64) พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ มาลี เบ็ญจะมโน (2546, 57) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบต. อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับ พิสมัย บุญเลิศ (2549, 68) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนา เทศบาลนครใน 4 ด้าน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมมาก เป็นเพราะว่าการพัฒนาท้องถิ่นส่งผลต่อชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น

6. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก จำแนกตามเพศ พบว่า เพศไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากปัจจุบันเพศชาย และเพศหญิงมีสิทธิเสรีภาพในด้านต่างๆ เท่าเทียมกัน อีกทั้ง เพศหญิงยังมีบทบาททางการเมือง เช่น การดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จึงทำให้เพศหญิงมีวิสัยทัศน์ และทัศนคติที่กว้างไกลขึ้น ส่งผลให้เพศหญิงและเพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ เอกสิทธิ์ สุทธิศาสนกุล (2545, 68) ที่พบว่า เพศไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ไม่สอดคล้องกับ มหาชาติ เสริมใหม่ (2549, บทคัดย่อ) ที่พบว่า เพศ มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน

7. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก จำแนกตามอายุ พบว่า มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดทำแผนพัฒนาเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกวัยสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการตามแผน ซึ่งประกอบด้วยโครงการและกิจกรรมต่างๆ จึงส่งผลให้ประชาชนที่มีช่วงอายุแตกต่างกันสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ สอดคล้องกับ มังกร ศรีชะโคตร (2549, 92) พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาตำบล

8. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะช่วงเวลาของการจัดทำแผนพัฒนาเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนว่างจากการประกอบอาชีพหลัก ดังนั้น ไม่ว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพอะไรต่างก็มีเวลาพอที่จะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเช่นเดียวกัน อีกทั้งการจัดทำแผนพัฒนาต้องจัดทำเป็นประจำทุกปีโดยทุกคนต่างรู้ว่าจะต้องมีการจัดทำแผนพัฒนา จึงทำให้ประชาชนเลือกเวลาที่เหมาะสมโดยไม่ทำให้ประชาชนเสียเวลาในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับ วาริติน วังชัย (2545, 296) พบว่า อาชีพไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

9. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก จำแนกตามรายได้ พบว่า มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนที่ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มากถึง 321 คน อีกทั้งการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนไม่ว่ามีรายได้สูงหรือต่ำก็สามารถเข้าร่วมดำเนินการได้และทั้งผู้ที่มีรายได้สูงหรือต่ำต่างก็เห็นประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาตำบลหรือถิ่นที่อยู่ของตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้า สอดคล้องกับสมานมิตร ญาณบุญ (2547, 96) ซึ่งพบว่า รายได้ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ และสอดคล้องกับ เอกสิทธิ์ สุทธิศาสนกุล (2545, 68) ซึ่งพบว่า รายได้ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น

10. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาสูงกว่าระดับอื่นๆ และลักษณะความเป็นอยู่ของประชาชนในตำบลสวายจิก มีความเป็นอยู่ที่ใกล้ชิดกันพึ่งพาอาศัยกันฉันมิตร และมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันไม่ว่าจะมีระดับการศึกษาระดับใดต่างก็แสดงความคิดเห็นและให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับมังกรศรีระโกตร (2549, 92) พบว่า วุฒิกการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาตำบล

11. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน พบว่า มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านน้อยกว่า 10 ปี เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอื่นมาก่อน และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในพื้นที่อื่น จึงส่งผลให้ประชาชนเหล่านั้นมีความสนใจและเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา เช่นเดียวกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมากกว่า 10 ปี สอดคล้องกับ วาริณ วัชชัย (2545, 296) พบว่า ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในตำบลไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) แต่ไม่สอดคล้องกับ เอกสิทธิ์ สุทธิศาสนกุล (2545, 68) พบว่า ระยะเวลาการเข้ามาตั้งถิ่นฐานในตำบล มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

12. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม พบว่า มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ทำให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม หรือไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมก็สามารถรับทราบข้อมูลข่าวสาร หรือติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นหอกระจายข่าว เสียงตามสาย การบอกกล่าวจากสมาชิก อบต. ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนโดยตรง จึงทำให้การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สนธยา เจริญนวิไชย (2550, 61) พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปรัง อำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

13. ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก พบว่า ประชาชนได้เสนอปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มี ค่าความถี่สูงใน 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา เรื่อง ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ และควรมีการค้นหาปัญหาให้มากกว่านี้ ในอันดับที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน เรื่องประชาชนขาดความรู้ในการวางแผน และอันดับที่ 3 ด้านการรับ ผลประโยชน์ เรื่องประชาชนไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาน้อย จึงทำให้ ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้การส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการจัดทำแผน และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัด ขึ้น โดยการออกประชุมสร้างความเข้าใจในทุกหมู่บ้านเป็นประจำเพื่อรับทราบแนวทางในการที่จะ นำมาพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดงบประมาณให้กับทางหมู่บ้านได้ร่วมกับจัดทำแผน ประจำหมู่บ้านของตนเอง

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างความรู้ให้แก่ ประชาชนในการเพิ่มภาวะผู้นำให้สูงขึ้นซึ่งกิจกรรมดังกล่าวควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการทำงานเป็น ทีมรวมทั้งเป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะและมุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การอบรม การสัมมนา เป็นต้น

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน เช่นการฝึกอบรม การใช้เสียงตามสาย โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยดำเนินการ นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ควรมีการอบรมเทคนิคในการเผยแพร่ข่าวสาร และการสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชน

1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรพัฒนาศักยภาพของผู้นำให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบาย และความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปสู่ การพัฒนาระดับท้องถิ่นอย่างแท้จริง

1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประชาสัมพันธ์แผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่นำไปสู่การปฏิบัติและผลประโยชน์ให้ประชาชนทราบ เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น

1.6 องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้ประชาชนโอกาสแสดงความคิดเห็น และเสนอปัญหาของท้องถิ่นด้วยตนเองมากขึ้น โดยจัดประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาทุกปี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรแยกการศึกษา ในองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ซึ่งจะทำให้ได้ผลสรุปที่ชัดเจนในแต่ละขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ดียิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- โกวิทช์ พวงงาม. (2543). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลาคม.
- ชาญชัย อรุณ (2546). ภาวะผู้นำของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลปากพูน ท่าซึก และกำแพงเขา อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). นครศรีธรรมราช : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช
- ชวงส์ ฉายะบุตร (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่บริษัทพิมพ์เนชั่นรันทงเซ็นเตอร์.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2542). 100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440-2540. กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- ธีรยุทธ พึ่งเทียน. (2544). แผนและโครงการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุตราไพศาล. บริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.
- เนตร์พัฒนา ขาววิราช. (2549). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : บริษัทเซ็นทรัลเอ็กเพรส.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุวีริยสาส์น, 2535.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2544). สิทธิเสรีภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพฯ : อรุณสภา.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2542). เอกสารประกอบการศึกษา วิชา สค.651 : ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- แผนพัฒนาสามปี พ.ศ.2551-2553. (2551). บุรีรัมย์ : องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
- พัชรี สีโรรส และคนอื่นๆ. (2546). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิสมัย บุญเลิศ. (2549). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี : วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ไพศาล สรรสรวิสุทธิ. (2547). การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทองโดยการพัฒนา
วิสาหกิจชุมชนเพื่อแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสน
ศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ.2542, (2542). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอน 114ก.
- พรชัย ตระกูลวรานันท์. (2549). ทูตทางสังคมและแบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาค
ประชาชน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่บริษัทมิสเตอร์ก็อปปี.
- มังกร ศรียะโคตร. (2549). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล กรณีศึกษา : ตำบล
ดงใหญ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อ
การพัฒนา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). การวางนโยบาย โครงการ และการบริหารโครงการ .
นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มาลี เป็ญจมะโน. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน
ตำบล ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ. วิทยานิพนธ์ ปร.ม.(นโยบาย
สาธารณะ). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาชาติ เสริมใหม่. (2549). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล
เมืองบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ขงยุทธ เกษสาคร. (2542). ภาวะผู้นำและการจูงใจ. กรุงเทพฯ : บางกอกการพิมพ์.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.
2548, (2548). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 115ง.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550, (2550). ราชกิจจานุเบกษา.
- วาริลิน วังชัย. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วาสนา ถิ่นขาม. (2548). การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษากรณีองค์การ
บริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ปร.ม.
(นโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรทัศน์ ลิขนันท์. (2545). การมีส่วนร่วมการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ

- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ. (2542). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ศิริอร ชันชหัตต์. (2544). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่ หจก. ทิพย์วิสุทธิ์.
- สงวน พรชัยศิริอรุณ. (2543). ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นใน
รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบางโทรัด
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2546). Best Practice ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. นนทบุรี : พิมพ์
โดยสถาบันพระปกเกล้า.
- สนธยา เดชรัตน์วิไชย. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษา :
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปรัง อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์
ร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภาวดี ติมินทร. (2548). ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล
อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา).
นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สมานมิตร ญาณบุญ. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ
บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
- สุเมธ พุทธนันแมทา. (2549). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กรณีศึกษา โรงเรียน
บ้านป่าหนาม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา).
บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2545). ภาวะผู้นำทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บริษัทบุ๊คกลิส จำกัด.
- สุชาติ พึ่งสาย. (2548). ความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อสิทธิหน้าที่ในการบริหารจัดการท้องถิ่นกับ
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชน ตำบลบ้านคลองสวน อำเภอพระสมุทรเจดีย์
จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). กรุงเทพฯ :
โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุพาดา สิริกุดตา และคนอื่นๆ. (2543). การวางแผนและการบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สัมพันธ์ เศษอธิก และคนอื่นๆ. (2546). อบต.เทศบาล.อบจ.ขอนแก่น. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุริยะ ประสาทบัณฑิต และคนอื่นๆ. (2546). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2543). หลักและเทคนิคการวางแผน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนุก เหล่าธรรมทัศน์. (2545). วิสัยทัศน์การปกครองท้องถิ่นและแผนการกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดีแอลเอส.
- อารีชา บุญเปลื้อง. (2549). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอ เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เปรียบเทียบชาวไทยภูเขากับชาวไทยพื้นราบ. วิทยานิพนธ์ ร.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เอกสิทธิ์ สุทธิศาสนกุล. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- Hirsch, P. (1990). *Development Dilemmas in Rural Thailand*. Singapore : Oxford University Press.
- Yamane, T. (1973). *Statistical : An Introductory Analysis 3rd*. Tokyo : Harper International Edition.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยสุโขทัยวิทยา
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. นายจ่านง คั่งวงศ์เจริญกิจ
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
2. ว่าที่ร้อยตรีจักรพันธ์ วันตะธรรม
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์
3. นายกระพัน ศรีงาน
อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์

จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณจ่านง คังวงศ์เจริญกิจ

ด้วย นางสาวสมหมาย เรืองรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาลัย จันทร์พาณิชย์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์

จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ว่าที่ ร.ค.จักรพันธ์ วันตะธรรม

ด้วย นางสาวสมหมาย เรืองรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ จันทร์พาศิษฐ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์กระพัน ศรีงาน

ด้วย นางสาวสมหมาย เรืองรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ จันทร์พาณิชย์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๘๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเสม็ด

ด้วย นางสาวสมหมาย เรืองรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแบบแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจีก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผศ.ดร.อาทิตย์ จันทร์พาณิชย์ เป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษากันคว้า ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวสมหมาย เรืองรัมย์ ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๘๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลสวายจิก

ด้วย นางสาวสมหมาย เรืองรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ศศ.ดร.อาทิตย์ จันทร์พานิชย์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๑๐๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ มีนาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ท่านอธิการบดี

ด้วย นางสาวสมหมาย เรืองรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาลัย จันทร์พาณิชย์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยคุณนี้นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย ดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าถึงข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและ ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙๒ ๖๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ดို့ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๑๐๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ มีนาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลสวายจิก

ด้วย นางสาวสมหมาย เรืองรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ จันทร์พาณิชย์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย ดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าถึงข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและ ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลายเซ็น)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ค

ผลการหาค่าความเชื่อมั่น โดยสัมประสิทธิ์แอลฟา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตาราง 27 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของ
 ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง
 จังหวัดบุรีรัมย์

แบบสอบถาม	ค่าความเชื่อมั่น
ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์	.9397

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 80

Alpha = .9397

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง

แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

แบบสอบถาม

--	--	--

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง
ความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

แบบสอบถามนี้จะนำไปเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของท่านถือว่ามีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอความกรุณาจากท่านตอบคำถามให้ครบทุกข้ออย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริงเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ณ ที่นี้ด้วย

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามที่ใช้สำรวจการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนา
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
- ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเติมคำลงในช่องว่างให้ตรงกับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 30 ปี	☐ 30 - 40 ปี
☐ 41 - 50 ปี	☐ มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป

3. อาชีพ

☐ เกษตรกรรม	☐ รับจ้าง
☐ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	☐ รับราชการ
☐ อื่น ๆ ระบุ.....	

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5,001-10,001 บาท
☐ 10,001-15,000 บาท	☐ มากกว่า 15,000 บาท

5. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมศึกษา
☒ อนุปริญญาหรือสูงกว่า	

6. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านนี้

☒ น้อยกว่า 10 ปี	☐ 10 ปี ขึ้นไป
--	---------------------------------------

7. การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

ให้ทำเครื่องหมายลงในช่อง ✓ ลงในช่องเป็น ถ้าเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

ที่	กลุ่มทางสังคม	เป็น	ไม่เป็น
1	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)		
2	กองทุนเพื่อความมั่นคง(กนช.)		
3	ไทยอาสาป้องกันชาติ(ทสปช.)		
4	ลูกเสือชาวบ้าน(ลสชบ.)		
5	กลุ่มเกษตรกร		
6	กลุ่มสหกรณ์การเกษตร		
7	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต		
8	อาสาพัฒนาชุมชน		
9	กลุ่มลูกค้า ธกส.		
10	กลุ่มเยาวชน		
11	กลุ่มสตรีแม่บ้าน		
12	อื่นๆ ระบุ.....		
	ระบุ.....		
	ระบุ.....		
	ระบุ.....		
	ระบุ.....		
รวม	เป็นสมาชิกจำนวน	กลุ่ม	

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนา
คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย X ลงในคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. การที่จะทำให้องค์กรสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายนั้น สิ่งใดควรดำเนินการเป็นลำดับแรก

- ก. การลงมือปฏิบัติ
- ข. การเบิกจ่ายเงิน
- ค. การวางแผน
- ง. การจัดหางบประมาณ

2. ถ้าหากท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท่านทราบหรือไม่ว่าการวางแผน หมายถึง อะไร

- ก. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการของการทำงานไว้ล่วงหน้า
- ข. การตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไรให้กับตำบล
- ค. การกำหนดวิธีการปฏิบัติไว้ล่วงหน้า
- ง. ถูกทุกข้อ

3. แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คือแผนใดต่อไปนี้

- ก. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี
- ข. แผนระยะสั้น
- ค. แผนระยะยาว
- ง. แผนระยะปานกลาง

4. สิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การวางแผนพัฒนาครอบคลุมทุกด้านคือสิ่งใด

- ก. งบประมาณ
- ข. ประชาชน
- ค. ข้อมูลจากทุกหน่วยงานในตำบล
- ง. ผิดทุกข้อ

5. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างไร
- ก. เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา
  - ข. รับฟังคำชี้แจงและปฏิบัติ
  - ค. ส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุม
  - ง. ถูกทุกข้อ
6. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญต่อชุมชนอย่างไร
- ก. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาตำบลในระยะ 5 ปี
  - ข. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาตำบลในระยะ 3 ปี
  - ค. ทำให้ทราบรายละเอียดของโครงการ
  - ง. ทำให้ทราบจำนวนงบประมาณที่ดำเนินการจริง
7. แผนพัฒนาสามปีมีความสำคัญต่อชุมชนอย่างไร
- ก. เป็นจำนวนงบประมาณที่ดำเนินการจริง
  - ข. เป็นแผนที่กำหนดรายละเอียดของโครงการพัฒนา
  - ค. เป็นโครงการที่ดำเนินงานจริงทั้งหมด
  - ง. เป็นโครงการที่ประชาชนได้จัดทำร่วมกัน
8. ท่านคิดว่าทำอย่างไรจึงจะส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนามากขึ้น
- ก. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงข้อดีของการจัดทำแผนพัฒนา
  - ข. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา
  - ค. ส่งเสริมให้ประชาชนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
  - ง. ถูกทุกข้อ
9. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ดีควรคำนึงถึงสิ่งใดต่อไปนี้
- ก. ความต้องการของผู้นำ
  - ข. ความต้องการของประชาชน
  - ค. ความต้องการของผู้รับเหมา
  - ง. ความต้องการของเจ้าหน้าที่

10. เมื่อท่านต้องการให้ อบต. จัดทำโครงการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ท่านจะเสนอโครงการกับใคร

- ก. นายก อบต.
- ข. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
- ค. ประชาคม
- ง. เจ้าหน้าที่การเงิน

11. ข้อใดคือยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก

- ก. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- ข. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์
- ค. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเทคโนโลยี
- ง. ด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม

12. หากท่านเป็นบุคคลหนึ่งซึ่งเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบล ท่านทราบหรือไม่ว่าท่านมีหน้าที่อย่างไร

- ก. นั่งฟังโดยไม่แสดงความคิดเห็น
- ข. เห็นด้วยกับความคิดเห็นของบุคคลอื่น
- ค. เสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน
- ง. เข้าร่วมประชุมตามผู้นำสั่ง

13. ข้อมูล กชช.2ค และ จปฐ. ที่ท่านทำในแต่ละครัวเรือนมีความสำคัญในการจัดทำแผนอย่างไร

- ก. เป็นข้อมูลจำนวนประชากร
- ข. เป็นข้อมูลความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นต่อชีวิต
- ค. เป็นข้อมูลสำรวจสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน
- ง. เป็นข้อมูลโครงการทั้งหมดของตำบล

14. การประชุมคัดเลือกโครงการเพื่อบรรจุเข้าแผนพัฒนาสามปี ท่านจะมีวิธีการตัดสินใจอย่างไรว่าโครงการใดควรได้รับการพิจารณาเป็นลำดับต้นๆ

- ก. โครงการที่ประชาชนมีความต้องการมาก
- ข. โครงการที่ใช้งบประมาณในการดำเนินการมาก
- ค. โครงการนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลเห็นว่าเป็นปัญหาเร่งด่วน
- ง. โครงการที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าเป็นปัญหาเร่งด่วน

15. ท่านมีวิธีการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านอย่างไร

- ก. เข้าร่วมกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ข. ประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนฯ ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ค. สังเกตความก้าวหน้าและการทำงานของเจ้าหน้าที่โครงการ
- ง. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาภายในชุมชน

ตอนที่ 3 ภาวะผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ของ
องค์การบริหารส่วนตำบล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายลงในช่อง ✓ ในช่องให้ตรงกับข้อเท็จจริง มี 5 ระดับ
ดังนี้

ข้อที่	ภาวะผู้นำ	ระดับการมีภาวะผู้นำ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1	มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนา	.....	.....	.....	.....	.....
2	ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เช่น ให้ความช่วยเหลือประชาชนด้วยความ รวดเร็ว	.....	.....	.....	.....	.....
3	ความรับผิดชอบต่อหน้าที่	.....	.....	.....	.....	.....
4	การแสดงออกอย่างเหมาะสมในการปฏิบัติ หน้าที่	.....	.....	.....	.....	.....
5	การวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน	.....	.....	.....	.....	.....
6	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ร่วมกับประชาชน เช่น ร่วมกิจกรรม ประเพณีต่างๆ วันสำคัญทางศาสนา	.....	.....	.....	.....	.....
7	ความใส่ใจต่อประชาชน เช่น ผู้นำชุมชน	.....	.....	.....	.....	.....
8	การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็นต่างๆ เช่น เข้าร่วม ประชุม เสนอปัญหา และโครงการต่างๆ	.....	.....	.....	.....	.....
9	ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อคนในชุมชน เช่น ออกเยี่ยมเยียนคนในชุมชนสม่ำเสมอ ยิ้มแย้มแจ่มใส	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	ภาวะผู้นำ	ระดับการมีภาวะผู้นำ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
10	ความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาความขัดแย้งของคนในชุมชน	.....	.....	.....	.....	.....
11	ความสามารถในการผลักดันปัญหาความ ต้องการของชุมชนเข้าบรรจุไว้ใน แผนพัฒนา	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล
 สวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องให้ตรงกับข้อเท็จจริง มี 5 ระดับ ดังนี้

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา						
1	การร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาพัฒนาตำบล	.....	.....	.....	.....	.....
2	การเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการของตำบล	.....	.....	.....	.....	.....
3	การเสนอแผนงานและโครงการในที่ประชุมประชาคมด้วยตนเอง	.....	.....	.....	.....	.....
4	การจัดกลุ่มปัญหาของตำบล	.....	.....	.....	.....	.....
5	การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในตำบล	.....	.....	.....	.....	.....
6	การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาของตำบล	.....	.....	.....	.....	.....
7	การค้นหาวิสัยทัศน์ของตำบล	.....	.....	.....	.....	.....
8	การค้นหาจุดมุ่งหมายการพัฒนาตำบล	.....	.....	.....	.....	.....
การมีส่วนร่วมในการวางแผน						
9	การเป็นคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	.....	.....	.....	.....	.....
10	การเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	.....	.....	.....	.....	.....
11	การกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล	.....	.....	.....	.....	.....
12	การกำหนดแนวทางการพัฒนาตำบล	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
	การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา					
13	การเตรียมข้อมูลหมู่บ้าน เช่น สภาพทั่วไป	.....	.....	.....	.....	.....
14	การจัดทำข้อมูล กชช.2ค และ จปฐ.	.....	.....	.....	.....	.....
15	การกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	.....	.....	.....	.....	.....
	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนพัฒนา					
16	การเข้าร่วมในการปฏิบัติตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา	.....	.....	.....	.....	.....
17	การเข้าร่วมโครงการตามประเพณีท้องถิ่น ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์	.....	.....	.....	.....	.....
18	การเข้าร่วมโครงการแข่งขันกีฬาตำบล "สวายจิกกีฬา" ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น	.....	.....	.....	.....	.....
19	การเข้าร่วมโครงการปลูกต้นไม้เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีฯ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น	.....	.....	.....	.....	.....
20	การเข้าร่วมกิจกรรมทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา เช่น ทำบุญตักบาตรที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น	.....	.....	.....	.....	.....
21	การร่วมกิจกรรมการฝึกอบรม ทบพวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
22	การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา การเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	.....	.....	.....	.....	.....
23	การตรวจสอบการดำเนินโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบล	.....	.....	.....	.....	.....
24	การเข้าร่วมตรวจสอบแผนพัฒนาตำบลว่าตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน	.....	.....	.....	.....	.....
25	การเป็นคณะกรรมการตรวจรับงานจ้างในโครงการที่ดำเนินการตามแผนพัฒนา	.....	.....	.....	.....	.....
26	การเป็นคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาในโครงการที่ดำเนินการตามแผนพัฒนา	.....	.....	.....	.....	.....
27	การเป็นคณะกรรมการต่างๆ ในโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำ	.....	.....	.....	.....	.....
28	การร่วมประชุมจัดสรรงบประมาณ	.....	.....	.....	.....	.....
29	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การใช้ประโยชน์จากโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า ประปา	.....	.....	.....	.....	.....
30	การรับประโยชน์จากโครงการด้านเศรษฐกิจ เช่น การสนับสนุนกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพต่างๆ	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
31	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การจัดทำโครงการเพื่อขอรับการ สนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล	.....	.....	.....	.....	.....
32	การรับประโยชน์จากโครงการด้าน วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์	.....	.....	.....	.....	.....
33	การรับผลประโยชน์จากโครงการด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ	.....	.....	.....	.....	.....
34	การส่งเสริมเด็กให้เข้าเรียนในศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล	.....	.....	.....	.....	.....
35	การมีส่วนร่วมในโครงการด้านพัฒนา คุณภาพชีวิต เช่น ได้รับการสนับสนุน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก

1. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา

.....
 .....

ข้อเสนอแนะ

.....
 .....

2. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

.....
 .....

ข้อเสนอแนะ

.....
 .....

3. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน

.....
 .....

ข้อเสนอแนะ

.....
 .....

4. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลแผนพัฒนา

.....
 .....

ข้อเสนอแนะ

.....
 .....

5. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสมหมาย เรืองรัมย์
วันเดือนปีเกิด	7 พฤศจิกายน 2524
สถานที่เกิด	63 หมู่ 7 ตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	63 หมู่ 7 ตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โทร 081-4083171
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	องค์การบริหารส่วนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ 2537 ประถมศึกษา โรงเรียนเบญจคามวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ 2538 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ 2543 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ 2546 ปริญญาตรีครุศาสตร์(ค.บ) สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2551 ปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์